

Lääkebarometri 2023

Lääkkeen käyttäjien edellytykset lääkehoidon toteuttamiseen arjessa

FIMEA KEHITTÄÄ
ARVIOI JA INFORMOI
4/2024

Lääkebarometri 2023 - Lääkkeen käyttäjien edellytykset lääkehoidon toteuttamiseen arjessa

Fimea kehittää, arvioi ja informoi
-julkaisusarja 4/2024

Julkaisuajankohta maaliskuu/2024
Julkaisupaikka: Kuopio

© Lääkealan turvallisuus-
ja kehittämiskeskus
Fimea 2024

Julkaisija
Lääkealan turvallisuus- ja
kehittämiskeskus Fimea
Postiosoite: PL 55, 00034 FIMEA
Puh. vaihde: 029 522 3341
www.fimea.fi

Jakelutiedot
www.fimea.fi/tietoa_fimeasta/julkaisut
www.julkari.fi

ISBN 978-952-7299-62-3
ISSN-L 1799-7135
ISSN 1799-7143 (verkkójulkaisu)

Käsikirjoittajat

Henna Miettinen

TtM, farmaseutti
Harjoittelija
Lääkealan turvallisuus- ja
kehittämiskeskus Fimea
Ei sidonnaisuuksia

Heidi Mikkola

Proviisori
Tutkija
Lääkealan turvallisuus- ja
kehittämiskeskus Fimea
Ei sidonnaisuuksia

Johanna Jyrkkä

Dosentti, FaT, TtM (kansanterveystiede)
Tutkimus- ja kehittämisasiantuntija
Lääkealan turvallisuus- ja
kehittämiskeskus Fimea
Ei sidonnaisuuksia

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	4
Resumé	6
Abstract	8
1 Johdanto	10
2 Tavoitteet	11
3 Aineisto ja menetelmät	12
4 Tulokset	14
4.1 Kyselyyn vastanneet.....	14
4.2 Lääkkeiden sekä vitamiini- tai hivenainevalmisteiden käyttö.....	15
4.3 Pitkäaikaissairauksien yleisyys.....	16
4.4 Pitkäaikaissairaiden kokemukset lääkeshoidosta.....	17
4.5 Halukkuus osallistua lääkehoitoa koskevaan päätöksentekoon	19
4.6 Kokemukset lääkkeisiin liittyvästä neuvonnasta ja tiedosta.....	19
4.7 Terveuden lukutaito	24
4.8 Lääkehoitoon sitoutuminen.....	25
4.9 Lääkkeiden ostopaikat.....	27
5 Keskeiset tulokset	28
6 Pohdinta	29
6.1 Lääkehoidon toteuttamisen arkeen tarvitaan tukea	29
6.2 Menetelmän arviointi	30
Lähteet	32
Liitteet	34

Tiivistelmä

Miettinen H, Mikkola H, Jyrkkä J. Lääkkeen käyttäjän edellytykset lääkehoidon toteuttamiseen arjessa. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 4/2024. 102 s. ISBN 978-952-7299-62-3.

Avainsanat: lääkehoito, krooniset sairaudet, lääkeinformaatio, lääkitykseen sitoutuminen, väestö, survey-tutkimukset ja kyselylomakkeet

Merkittävällä osalla suomalaisesta aikuisväestöstä on jokin pitkäaikaissairaus, jota hoidetaan lääkkeillä. Onnistunut lääkehoito edellyttää lääkkeen käyttäjältä kykyä ottaa vastuuta lääkehoitonsa sujumisesta arjessa. Tässä tutkimuksessa selvitettiin väestön kokemuksia lääkehoidosta, osallistumisesta lääkehoitoja koskevaan päätöksentekoon, lääkkeisiin liittyvästä neuvonnasta ja tiedosta, terveyden lukutaidosta sekä lääkehoitoihin sitoutumisesta. Lisäksi selvitettiin näkemyksiä lääkkeiden hankinnasta.

Lääkebarometri 2023 -väestökysely toteutettiin verkkokyselynä syys-lokakuussa 2023. Kutsu osallistua kyselyyn lähetettiin 6 133 Norstat-internetpaneeliin kuuluvalla 18–79-vuotiaalle henkilölle. Otanta toteutettiin ositettuna satunnaisotantana huomioiden ikä, sukupuoli ja asuinalue. Kyselyyn vastasi 2 020 henkilöä. Aineisto painotettiin valtakunnallisesti väestöä vastaavasti, jolloin painotettu vastaajamäärä oli 2 033.

Kyselyyn vastanneista 66 %:lla oli jokin pitkäaikaissairaus. Vastaajista 83 % halusi keskustella lääkärin kanssa eri hoitovaihtoehdoista. Lääkkeen valinnasta halusi keskustella 75 % ja päättää 70 % yhdessä lääkärin kanssa. Lähes 80 % halusi keskustella apteekissa lääkkeidensä edullisemmista rinnakkaisvalmisteista.

Reilu puolet vastaajista koki saaneensa hyödyllisiä neuvoja edellisellä lääkäri- tai apteekkikäynnillään. Vain harva oli jäänyt ilman tarvitsemaansa neuvontaa. Eniten lisätietoa kaivattiin lääkkeiden haitta- ja yhteisvaikutuksista. Neljäsosa vastaajista koki, ettei tarvitse lääkkeitä lisää tietoa. Yleisimmät lääketiedon lähteet olivat apteekki (78 %) ja lääkäri (58 %). Noin viidennes vastaajista oli hakenut tietoa internetistä, ja yleisimmin mainittuja lähteitä olivat Terveyskirjasto-sivusto (52 %), Lääkeinfo-sivusto (43 %) ja apteekin tai verkkopteekin verkkosivut (37 %).

Yli puolella vastaajista oli vain harvoin tai ei koskaan vaikeuksia ymmärtää terveydentilaansa liittyviä asioita kirjallisista materiaaleista. Uutta lääkitystä aloittaessa 60 % vastanneista luki pakkausselosteen aina tai usein ja 45 % vastaajista koki ainakin joskus vaikeuksia sen ymmärtämisessä.

Lähes kaikki pitkäaikaislääkitystä käyttävät kokivat lääkityksensä tarpeelliseksi. Pitkäaikaissairaista 37 %:lla oli jäänyt toisinaan ja 3 %:lla usein lääke ottamatta edellisen kuukauden aikana. Yleisimmät käytetyt apukeinot lääkkeenoton muistamisessa olivat lääkkeenoton yhdistäminen johonkin rutiiniin (46 %), lääkkeen pitäminen esillä tai tietyssä paikassa (38 %) sekä dosetti tai muu annostelija (27 %).

Apteekkien sijainteihin ja lukumäärään oli tyytyväisiä yli 90 % vastaajista. Kuitenkin 26 % vastaajista oli ollut tilanteessa, jossa olisi tarvinnut lääkettä, mutta apteekki oli ollut kiinni. Hieman alle puolet vastaajista ostaisi lääkkeensä mieluummin päivittäistavarakaupasta kuin apteekista. Mahdollisuutta saada neuvontaa farmaseutilta tai proviisorilta lääkettä ostaessa pidettiin kuitenkin tärkeänä.

Tämän tutkimuksen perusteella lääkkeen käyttäjillä on hyvät edellytykset huolehtia lääkkeitensä käytöstä arjessa. Lääkkeiden käyttäjillä on halukkuutta osallistua omaan hoitoonsa liittyviin päätöksiin, kykyä etsiä lääkkeisiin liittyvää tietoa ja pääosin riittävä terveydenlukutaito. Lääkehoidot koetaan tarpeellisiksi ja apteekkipalveluiden saatavuutta pidetään riittävänä. Lääkkeeseen ja hoitoon toteutukseen liittyvissä kysymyksissä lääkkeen käyttäjät tarvitsevat kuitenkin neuvontaa terveydenhuollon ammattilaisilta tai muussa muodossa olevaa luotettavaa lääketietoa. Tärkeää on, että tietoa on helposti saatavilla ja ymmärrettävässä muodossa.

Resumé

Miettinen H, Mikkola H, Jyrkkä J. Läkemedelsanvändarens förutsättningar att genomföra läkemedelsbehandlingen i vardagen. Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea. Publikationsserien Fimea utvecklar, utvärderar och informerar 4/2024. 102 s. ISBN 978-952-7299-62-3.

Nyckelord: läkemedelsterapi, kronisk sjukdom, läkemedelsinformation, läkemedelsföljsamhet, befolkning, kartläggning och enkäter

En betydande del av den vuxna befolkningen i Finland har någon kronisk sjukdom som behandlas med läkemedel. En lyckad läkemedelsbehandling förutsätter att läkemedelsanvändaren har förmåga att ta ansvar för att läkemedelsbehandlingen löper smidigt i vardagen. I denna studie utreddes befolkningens erfarenheter av läkemedelsbehandling, deltagande i beslutsfattande som gäller läkemedelsbehandlingar, rådgivning och information om läkemedel, hälsolitteracitet samt av att förbinda sig till läkemedelsbehandlingar. Dessutom utreddes synpunkter på anskaffningen av läkemedel.

Befolkningssenkäten Läkemedelsbarometern 2023 genomfördes som en webbenkät i september–oktober 2023. Inbjudan att delta i enkäten skickades till 6133 personer i åldern 18–79 år som hör till webbpanelen Norstat. Urvalsförfarandet genomfördes delvis som ett slumpmässigt urval med beaktande av ålder, kön och bosättningsområde. Enkäten besvarades av 2020 personer. Materialet viktades nationellt så att det motsvarade befolkningen, varvid det viktade antalet respondenter var 2033.

Av dem som svarade på enkäten hade 66 procent någon kronisk sjukdom. Av respondenterna ville 83 % diskutera olika behandlingsalternativ med läkaren. 75 % ville diskutera valet av läkemedel och 70 % fatta beslut tillsammans med läkaren. Nästan 80 % ville diskutera förmånligare synonympreparat för sina läkemedel på apoteket.

Drygt hälften av respondenterna upplevde att de fått nyttiga råd vid sitt föregående läkar- eller apoteksbesök. Endast ett fåtal hade blivit utan den rådgivning de skulle behöva. Mest tilläggsinformation efterlystes om läkemedlens biverkningar och interaktioner. En fjärdedel av respondenterna upplevde att de inte behöver tilläggsinformation om läkemedlen. De vanligaste källorna till läkemedelsinformation var apotek (78 %) och läkare (58 %). Cirka en femtedel av respondenterna hade sökt information på internet och de vanligaste källorna var webbplatsen Terveyskirjasto (52 %), webbplatsen Lääkeinfo (43 %) och apotekets eller nätapotekets webbplats (37 %).

Över hälften av respondenterna hade sällan eller aldrig svårigheter att förstå sådant som gäller deras hälsotillstånd i skriftliga material. När en ny läkemedelsbehandling inleddes läste 60 % av respondenterna bipacksedeln alltid eller ofta och 45 % upplevde åtminstone ibland svårigheter att förstå den.

Nästan alla som använder långtidsläkemedel upplevde att läkemedelsbehandlingen var nödvändig. Av de långtidssjuka hade 37 % ibland och 3 % ofta låtit bli att ta läkemedlet under föregående månad. De vanligaste hjälpmedlen för att komma ihåg att ta läkemedel var att kombinera läkemedelsintaget med

någon rutin (46 %), att hålla läkemedlet synligt eller på en viss plats (38 %) samt använda dosett eller annan doserare (27 %).

Över 90 % av respondenterna var nöjda med apotekens placering och antal. Ändå hade 26 % av respondenterna behövt läkemedel när apoteket hade varit stängt. Lite under hälften av respondenterna skulle hellre köpa sina läkemedel i dagligvarubutiken än på apoteket. Möjligheten att få råd av en farmaceut eller provisor vid köp av läkemedel ansågs dock vara viktig.

Enligt denna studie har läkemedelsanvändarna goda förutsättningar att se till att läkemedelsbehandlingen genomförs i vardagen. Läkemedelsanvändarna är villiga att delta i beslut som gäller deras egen vård, har förmåga att söka information om läkemedel och i huvudsak tillräcklig hälsolitteracitet. Läkemedelsbehandlingarna upplevs som nödvändiga och tillgången till apotekstjänster anses vara tillräcklig. I frågor som gäller läkemedel och genomförande av behandling behöver läkemedelsanvändarna dock rådgivning av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården eller tillförlitlig läkemedelsinformation i annan form. Det är viktigt att informationen är lättillgänglig och begriplig.

Abstract

Miettinen H, Mikkola H, Jyrkkä J. Requirements for successful medical treatment in everyday life. Finnish Medicines Agency Fimea. Serial Publication Fimea Develops, Assesses and Informs 4/2024. 102 p. ISBN 978-952-7299-62-3.

Keywords: drug therapy, chronic disease, drug information services, medication adherence, population, surveys and questionnaires

A significant proportion of adults in Finland has a long-term health condition that is treated with medication. Successful medical treatment requires the user to be able to take responsibility for their medicine treatment in everyday life. In this study, we examined the population's experiences with medical treatment, participating in decision-making concerning medical treatments, medication-related advice and information, health literacy and commitment to medicine treatment. In addition, we explored the views on purchasing medicines.

The Medicines Barometer 2023 population survey was carried out online in September and October 2023. Invitations to participate in the survey were sent out to a total of 6133 Norstatpanel members aged between 18 and 79. Sampling was carried out using stratified random sampling with regard to age, sex and residential area. A total of 2020 individuals responded to the survey. The material was weighted to correspond with the population at national level, which resulted in a weighted respondent count of 2033.

Of the respondents, 66% had a long-term health condition. 83% of the respondents wanted to discuss different treatment options with a doctor. 75% wanted to discuss the selection of the medicine and 70% wanted to make the decision together with the doctor. Nearly 80% wanted to discuss cheaper generic alternatives of the medicines they use with a pharmacist.

Little over half of the respondents felt that they had been given useful advice by a doctor or a pharmacist. Only a few responded that they had not been given the guidance they needed. The areas where more information was needed the most were adverse effects and interactions of medicines. A quarter of the respondents felt that they do not need more information about medicines. The most common sources of medicine information were pharmacies (78%) and doctors (58%). Approximately a fifth of the respondents had looked up information online with the most commonly mentioned sources being the *Terveyskirjasto* site (52%), the *Lääkeinfo* site (43%) and online pharmacy websites (37%).

More than half of the respondents had trouble understanding matters related to their health presented in written materials only seldom or never. When starting a new medication, 60% of the respondents read the package leaflet always or often, while 45% of the respondents said that they have difficulties in understating the contents of the package leaflet at least sometimes.

Nearly all respondents on long-term medication felt that their medication was necessary. Of the respondents with a long-term health condition, 37% had occasionally and 3% had often missed a dose in the past month. The most commonly used techniques for remembering to take medicines were taking the medicine at the same time with carrying out a specific routine (46%), keeping the medicine somewhere where it can be seen (38%) and using a pill box or other organiser (27%).

Over 90% of the respondents were satisfied with the locations and number of pharmacies. However, 26% of the respondents had been in a situation in which they needed to buy medicines, but the pharmacy was closed. Little under half of the respondents would prefer to buy their medicines from a shop rather than from a pharmacy. However, the possibility to receive guidance from a pharmacist when buying medicines was considered important.

Based on this study, medicine users are well equipped to take care of their medicinal treatment in their everyday life. Medicine users are willing to participate in the decision-making concerning their medication, have the ability to search for information about medicines and, for the most part, have adequate health literacy skills. The respondents feel that medicine treatments are needed, and that the accessibility of pharmacy services is adequate. However, when it comes to questions about their medicines and overall treatment and how it should be carried out, medicine users need guidance from healthcare professionals or reliable drug information in another format. It is important that the information is easily accessible and in an understandable format.

1 Johdanto

Noin puolella suomalaisista on vähintään yksi pitkäaikaissairaus tai pitkäaikainen terveysongelma (1). Pitkäaikaissairauksien hoito pohjautuu elintapamuutoksiin ja lääkehoitoihin, joiden käytännön toteuttamisesta on yleensä vastuussa lääkkeen käyttäjä. WHO:n ja NICE:n raporttien mukaan noin kolmannes tai jopa puolet määrättyistä lääkkeistä käytetään ohjeista poikkeavasti (2,3). Lääkkeen käyttö saatetaan esimerkiksi lopettaa ennen aikaisesti tai lääkettä käyttää ohjeistetusta poikkeavalla annoksella (4). Huonolla hoitotuloksella voi olla haitallisia seurauksia niin lääkkeen käyttäjälle itselleen kuin koko yhteiskunnalle. Sen on havaittu olevan yhteydessä muun muassa hoitotulosten heikentymiseen, kustannusten kasvuun sekä sairastavuuden ja kuolleisuuden lisääntymiseen. (5)

Hoitotuloksella tarkoitetaan sitä, miten hyvin henkilö on omaksunut ja noudattaa yhdessä terveydenhuollon ammattilaisen kanssa sovittuja lääkkeen ottamiseen ja annosteluun liittyviä ohjeita sekä elintapamuutoksia (2). Lääkehoitoon sitoutuminen on monimutkainen ilmiö, johon vaikuttavat lukuisat tekijät. Hoitotulosten heikentävät muun muassa matala terveyden lukutaito, puutteelliset tiedot tai virheelliset käsitykset lääkityksestä tai sairaudesta, lääkkeen haittavaikutukset ja niiden pelko, monilääkitys ja haasteet lääkkeen annostelussa. Lisäksi hoitotulosten heikentävästi voi vaikuttaa huono terveydenhuollon palveluiden ja lääkkeiden saatavuus sekä heikosti toteutuva terveydenhuollon ammattilaisen ja potilaan välinen vuorovaikutus. (6)

Lääkehoidon onnistuminen edellyttää kumppanuutta ja yhteistyötä lääkkeen käyttäjän ja terveydenhuollon ammattilaisen välillä (7). Jaettu päätöksenteko, eli hoidosta sopiminen yhdessä potilaan kanssa, voi tukea lääkkeitä sitoutumista ja auttaa pitkäaikaissairauden hallinnassa (8,9). Jotta lääkkeitä käyttäjä pystyy osallistumaan hoidosta sopimiseen, tulisi hänellä olla riittävästi tietoa lääkkeestään, sekä sen hyödyistä ja haitoista. Lääkehoidon kumppanuuteen kuuluu myös vuorovaikutteinen keskustelu hoitotulosten liittyvistä toiveista, odotuksista ja havainnoista. Terveydenhuollon ammattilaisten tehtävänä on tukea lääkkeitä käyttäjää hoidon toteutuksessa. (3,7)

Lääkkeitä käyttäjät tarvitsevat tukea lääkehoidon oikeassa toteutuksessa. Tätä varten tarvitaan tietoa väestön pitkäaikaissairauksista ja edellytyksistä ottaa vastuuta oman lääkehoitonsa toteutuksesta. Tässä tutkimuksessa selvitettiin väestötasolla muun muassa lääkkeitä sitoutumista, halukkuutta osallistua lääkehoitoa koskevaan päätöksentekoon ja terveyden lukutaitoa. Lisäksi selvitettiin väestön näkemyksiä lääketiedon tarpeista ja lähteistä sekä lääkkeiden ostopaikoista.

2 Tavoitteet

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää ja kuvailla suomalaisen väestön kokemuksia ja näkemyksiä

- lääkeshoidosta ja hoitoa koskevaan päätöksentekoon osallistumisesta
- lääkkeisiin liittyvästä neuvonnasta
- lääkehoitoon sitoutumisesta sekä
- lääkkeiden ostopaikoista.

3 Aineisto ja menetelmät

Lääkebarometri on joka toinen vuosi toteutettava väestökysely, jonka sisältö koostuu vaihtuvista, lääkehoidon ajankohtaisia teemoja käsittelevistä moduuleista. Lääkebarometrin tausta ja moduulien sisältö on kuvattu tarkemmin erillisessä julkaisussa (10).

Lääkebarometri 2023 -kyselyyn sisällytetyt yhdeksän moduulia olivat:

- Taustatiedot (M1)
- Terveys ja lääkkeet (M2)
- Osallistuminen päätöksentekoon (M3)
- Lääkkeisiin liittyvä neuvonta ja tieto (M8)
- Terveiden lukutaito (M9)
- Lääkkeiden ostopaikat (M11)
- Rokotteet (M14)
- Lääkkeet ja ympäristö (M15)
- Lääkehoitoon sitoutuminen (M17)

Tässä julkaisussa esitetään perustulokset kuudesta kyselyyn sisällytetystä moduulista: Terveys ja lääkkeet (M2), Osallistuminen päätöksentekoon (M3), Lääkkeisiin liittyvä neuvonta ja tieto (M8), Terveiden lukutaito (M9), Lääkkeiden ostopaikat (M11) sekä Lääkehoitoon sitoutuminen (M17). **Liitteissä 1–8** on esitetty tähän julkaisuun sisällytettyjen muuttujien ristiintaulukoinnit sukupuolen ja iän mukaan. **Liitteessä 9** esitetään kaikkien vuoden 2023 kyselyyn sisältyneiden muuttujien jakaumat.

Lääkebarometri 2023 -kysely laadittiin Fimean Tieto- ja kehittämispalvelut -jaostossa yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa, jotka työskentelivät Itä-Suomen yliopistossa, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella, Helsingin yliopistollisessa sairaalassa, Helsingin yliopistossa tai olivat Lääkeinformaatioverkoston tutkimus- ja seurantatyöryhmän jäseniä. Käytännön toteutuksesta, sisältäen kyselyn teknisen toteutuksen, jakelun sekä syntyneen aineiston tallennuksen, vastasi Verian (entinen Kantar Public).

Kysely sisälsi monivalintakysymyksiä ja väittämiä, joilla selvitettiin vastaajien mielipiteitä ja näkemyksiä tutkittavista aiheista. Lääkebarometri 2023 -kyselyluonnosta oli mahdollista kommentoida tammi-helmikuussa 2023. Asiasta tiedotettiin Fimean uutiskirjeellä. Kommentointi toteutettiin Howspace-alustalle, jonne kommentoijien piti pyytää Fimean yhteyshenkilöltä kirjautumislinkki. Ensimmäistä kertaa mukana olleet kysymykset ja väittämät pilotoitiin, ja niihin tehtiin tarvittavia muutoksia saadun palautteen pohjalta.

Lääkebarometri 2023 toteutettiin suomenkielisenä verkkokyselynä ajanjaksolla 25.9.–12.10.2023. Kyselyn kohdejoukkona oli 18–79-vuotiaat Suomessa asuvat henkilöt. Otanta toteutettiin ositettuna satunnaisotantana huomioiden ikä, sukupuoli ja asuinalue. Kutsu osallistua Lääkebarometri 2023 -väestökyselyyn lähetettiin yhteensä 6 133 Norstat-internetpaneelistä otokseen poimitulle henkilölle. Norstat-internetpaneeli on suljettu yhteisö, johon kuuluu noin 169 000 suomalaista, joista aktiivisia panelisteja on noin 62 000. Paneeliin kuuluvat henkilöt on rekrytoitu monikanavaisesti Norstat Oy:n toteuttamien väestötutkimuksien yhteydessä tai erikseen eri kanavia käyttäen. Otokseen valikoituneet saivat sähköpostitse tietoa kyselystä ja sen tarkoituksesta sekä muodostuvan aineiston käsittelystä. Kyselyyn vastaaminen tulkittiin tietoiseksi suostumukseksi kyselyyn osallistumisesta. Tutkimuksen edetessä otettiin lisäotoksia niistä ryhmistä, joissa oli eniten

vajausta. Muistutuksia ei lähetetty. Lopullinen vastaajien määrä oli 2 020 (vastausprosentti 32,9 %).

Lääkebarometri 2023 -aineisto on painotettu valtakunnallisesti väestömäärää vastaavaksi 48 eri ryhmään iän, sukupuolen ja asuinpaikan (Etelä-, Länsi-, Pohjois- ja Itä-Suomi sekä Helsinki-Uusimaa) mukaisesti ristiin, Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Painotuksessa käytettiin Tilastokeskuksen väestötietoja. Tästä syystä vastanneiden taustatietoja ei erikseen vertailla väestöön. Painokertoimet vaihtelivat välillä 0,94–1,13. Painotettu vastaajien kokonaismäärä oli 2 033, ja painotettua vastaajamäärää käytetään kaikissa raportin tuloksissa.

4 Tulokset

4.1 Kyselyyn vastanneet

Lääkebarometri 2023 -väestökyselyyn vastasi 2 033 henkilöä (painotettu vastaajamäärä), joista puolet oli naisia ja puolet miehiä (**taulukko 1**). Puolet vastaajista oli 35–64-vuotiaita. Suurin osa vastaajista (72 %) asui kaupungeissa. Hieman alle puolet vastaajista oli lukio- tai ammattikoulutautaisia, kun taas korkeakoulutettuja oli 42 % vastaajista.

Taulukko 1. Lääkebarometri 2023 -väestökyselyyn vastanneiden (n = 2 033) kuvailu.

Muuttuja	Vastanneet*
Sukupuoli	% (n)
Nainen	50 (1009)
Mies	50 (1011)
Muu	1 (10)
En halua sanoa	0 (3)
Ikäluokka	% (n)
18–34 vuotta	28 (558)
35–64 vuotta	50 (1009)
65–79 vuotta	23 (466)
Asuinalue	% (n)
Pääkaupunkiseudun (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) keskusta tai lähiö	23 (474)
Muun kaupungin keskusta tai lähiö	49 (994)
Kunnan keskusta, kirkonkylä tai taajama	13 (255)
Haja-asutusalue tai maaseutu	15 (310)
Koulutus	% (n)
Peruskoulu tai kansakoulu	8 (158)
Lukio tai ammatillinen koulutus	49 (1000)
Yliopisto, korkeakoulu tai ammattikorkeakoulu	42 (857)
Muu	1 (19)

*Painokertoimien käytön takia prosenttiosuudet voivat poiketa hieman laskennallisesta prosenttiosuudesta.

4.2 Lääkkeiden sekä vitamiini- tai hivenainevalmisteiden käyttö

Vastaajista 71 % oli käyttänyt vähintään yhtä lääkärin määräämää lääkettä kuluneen viikon aikana (**taulukko 2**). Yleisimmin käytettyjä reseptilääkkeitä olivat verenpainelääkkeet (39 % reseptilääkkeitä käyttäneistä), särkylääkkeet (36 %), kolesterolilääkkeet (27 %) ja allergialääkkeet (18 %). Vastaajista 53 %:lla oli käytössä yhdestä neljään ja 22 %:lla vähintään viisi reseptiläkettä säännöllisesti tai tarvittaessa. Kuluneen viikon aikana itsehoitolääkkeitä oli käyttänyt 44 % ja vitamiini- tai hivenainevalmisteita 65 % vastaajista. **Liitteessä 1** on esitetty lääkkeiden sekä vitamiini- tai hivenainevalmisteiden käyttö sukupuolittain ja ikäluokittain.

Taulukko 2. Lääkkeiden sekä vitamiini- ja hivenainevalmisteiden käytön yleisyys (n = 2 033).

Muuttuja	Vastanneet
Lääkkeiden sekä vitamiini- tai hivenainevalmisteiden käyttö kuluneen viikon aikana	% (n)
Käyttänyt reseptiläkettä	71 (1450)
Käyttänyt itsehoitoläkettä	44 (889)
Käyttänyt vitamiini- tai hivenainevalmistetta	65 (1328)
Säännöllisesti tai tarvittaessa käytössä olevien reseptilääkkeiden lukumäärä	% (n)
0	25 (516)
1–2	32 (649)
3–4	21 (424)
5–9	18 (368)
10 tai enemmän	4 (77)

4.3 Pitkäaikaissairauksien yleisyys

Kyselyn vastaajista kahdella kolmasosalla (66 %) oli jokin pitkäaikaissairaus (**taulukko 3**). Yleisimmät sairaudet tai niiden riskitekijät olivat kohonnut verenpaine (25 %), kohonnut veren kolesteroli (16 %), muu tuki- ja liikuntaelinsairaus tai -vamma (pois lukien reuma) (13 %) sekä astma tai muu keuhkosairaus (11 %). **Liitteessä 2** on esitetty pitkäaikaissairauksien yleisyys sukupuolittain ja ikäluokittain.

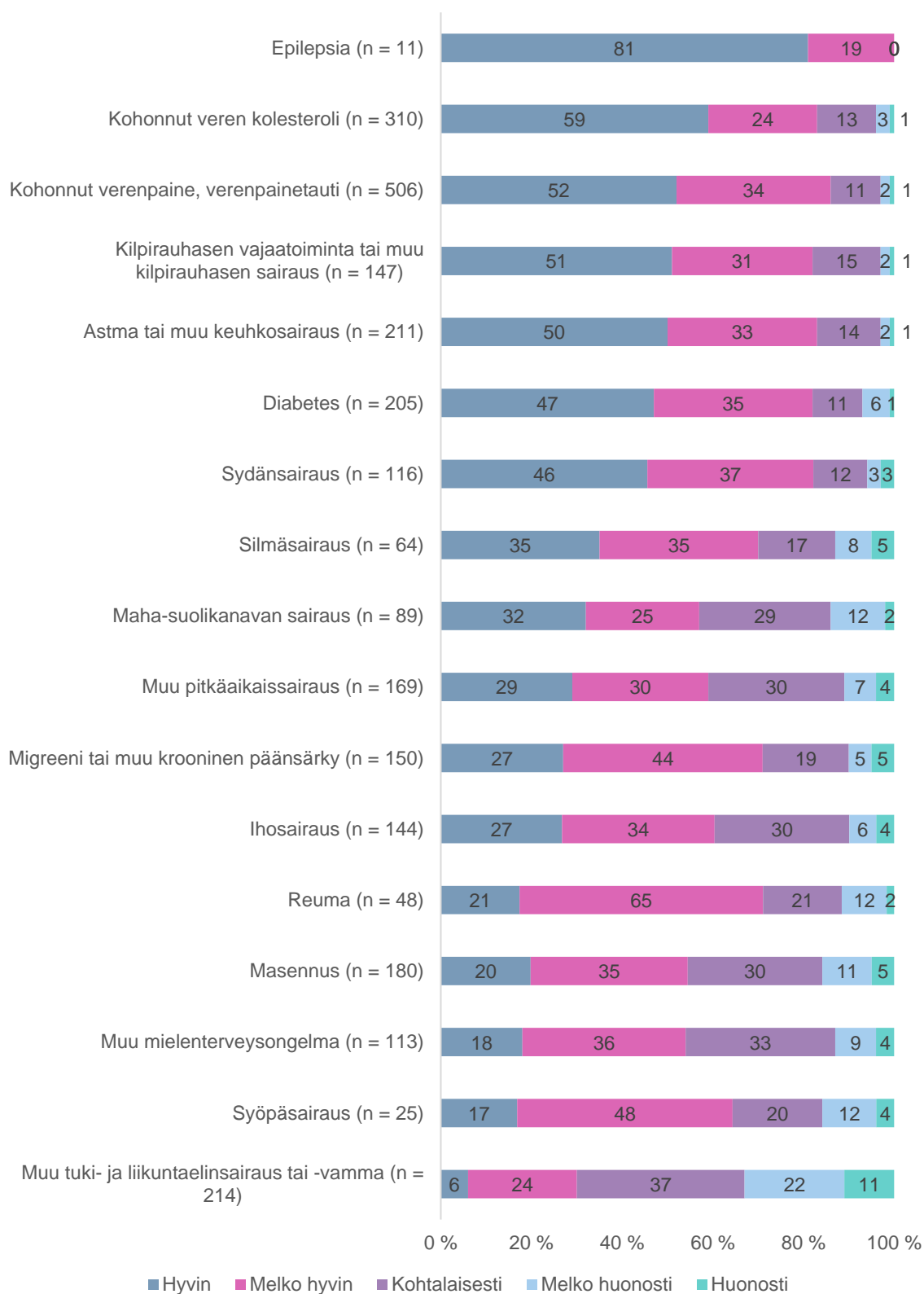
Taulukko 3. Pitkäaikaissairauksien yleisyys (n = 2 033).

Pitkäaikaissairaus	Vastanneet n = 2 033 % (n)	Reseptilääkkeitä käyttäneet pitkäaikaissairaat n = 1 205 % (n)
Ei mitään pitkäaikaissairauksia	34 (697)	-
Kohonnut verenpaine, verenpainetauti	25 (513)	42 (506)
Kohonnut veren kolesteroli	16 (331)	27 (326)
Muu tuki- ja liikuntaelinsairaus tai -vamma (pois lukien reuma)	13 (262)	19 (231)
Astma tai muu keuhkosairaus	11 (226)	18 (214)
Diabetes	10 (212)	17 (208)
Muu pitkäaikaissairaus	10 (205)	16 (189)
Masennus	10 (197)	15 (180)
Migreeni tai muu krooninen päänsärky	8 (158)	11 (138)
Ihosairaus	8 (153)	11 (136)
Kilpirauhasen vajaatoiminta tai muu kilpirauhasen sairaus	7 (151)	12 (148)
Muu mielenterveysongelma (pois lukien masennus)	6 (131)	10 (116)
Sydänsairaus	6 (122)	10 (119)
Maha-suolikanavan sairaus	5 (102)	8 (95)
Silmäsairaus	4 (83)	7 (79)
Reuma	3 (50)	4 (48)
Syöpä	2 (32)	3 (32)
Epilepsia	< 1 (11)	< 1 (11)

4.4 Pitkäaikaissairaiden kokemukset lääkehoidosta

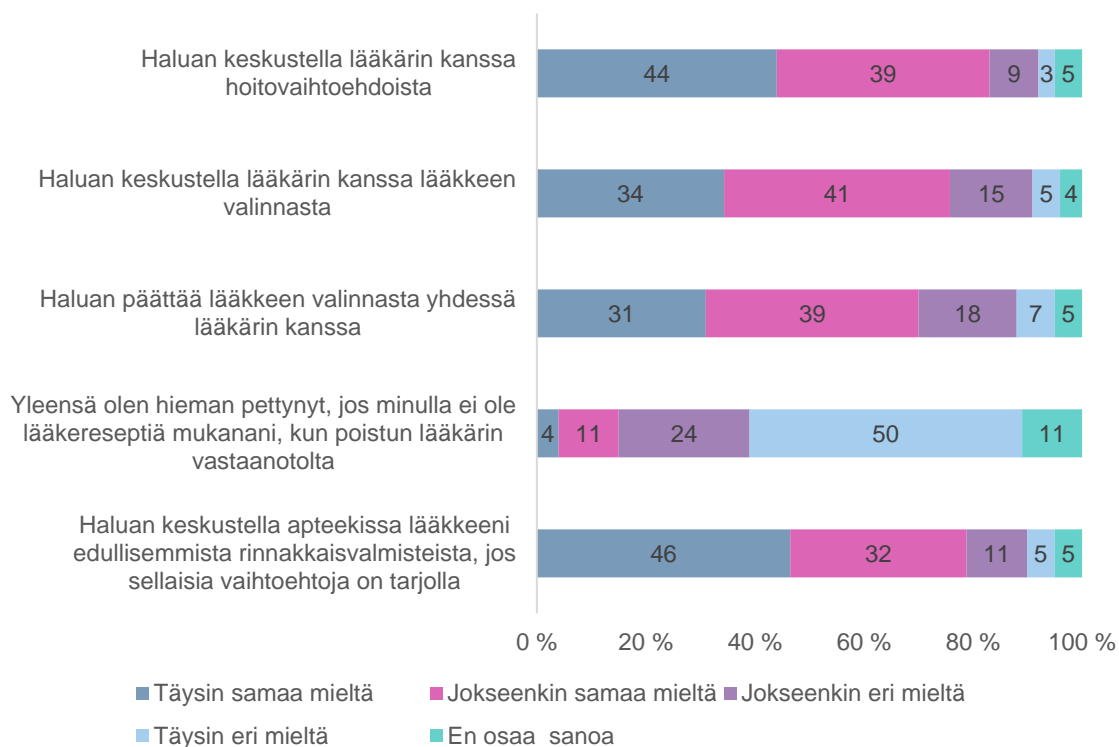
Lääkehoidon koki auttaneen hyvin tai melko hyvin kaikki epilepsiaa, 86 % kohonnutta verenpainetta sekä 83 % kohonnutta veren kolesterolia, 83 % astmaa tai muuta keuhkosairautta ja 83 % sydänsairautta sairastaneista (**kuvio 1**). Huonosti tai melko huonosti lääkehoidon koki auttaneen 33 % muuta tuki- ja liikuntaelinsairautta tai -vammaa (pois lukien reuma) ja 16 % syöpäsairautta ja 16 % masennusta sairastaneista. **Liitteessä 3** on esitetty pitkäaikaissairaiden kokemukset lääkehoidosta sukupuolittain ja ikäluokittain.

Kuvio 1. Pitkäaikaissairauteensa lääkkeitä käyttävien vastaajien kokemukset siitä, miten lääkkeet ovat auttaneet Lääkebarometri 2023 -väestökyselyssä.

4.5 Halukkuus osallistua lääkehoitoa koskevaan päätöksentekoon

Vastaajista 83 % oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että he haluavat keskustella lääkärin kanssa hoitovaihtoehtoista (**kuvio 2**). Kolme neljästä vastaajasta halusi keskustella ja lähes yhtä moni halusi päättää lääkkeen valinnasta yhdessä lääkärin kanssa. Apteekissa lääkettä hakiessaan suurin osa (80 %) vastaajista kertoi haluavansa keskustella tarjolla olevista edullisemmista rinnakkaisvalmisteista. Vastaajista 15 % koki olevansa hieman pettynyt, jos lähtee lääkärin vastaanotolta ilman lääkereseptiä. **Liitteessä 4** on esitetty Osallistuminen päätöksentekoon -moduulin tulokset sukupuolittain ja ikäluokittain.

Kuvio 2. Lääkehoitoa koskevaan päätöksentekoon osallistuminen Lääkebarometri 2023 -väestökyselyyn vastanneilla (n = 2 033).

4.6 Kokemukset lääkkeisiin liittyvästä neuvonnasta ja tiedosta

Hieman yli puolet lääkärin vastaanotolla (n = 1 856) tai apteekissa (n = 1 890) asioineista koki saaneensa hyödyllisiä neuvoja reseptilääkkeistä viime käynnillään (**taulukko 4**). Vain harva lääkärin vastaanotolla käyneistä (5 %) tai apteekissa asioineista (2 %) kertoi jääneensä ilman neuvontaa, vaikka olisi sitä tarvinnut. Lääkärin vastaanotolla käyneistä 16 % ja apteekissa käyneistä 17 % ei ollut saanut neuvontaa, mutta ei kokenut myöskään tarvinneensa sitä. **Liitteessä 5** on esitetty Lääkkeisiin liittyvä neuvonta ja tieto -moduulin kaikki tulokset sukupuolittain ja ikäluokittain.

Taulukko 4. Lääkärin määräämistä lääkkeistä saatu neuvonta lääkärin vastaanotolla ja apteekeissa (n = 2 033).

Kun viimeksi kävit lääkärin vastaanotolla/apteekissa, saiko neuvoja sinulle määrättyjen lääkkeiden käytöstä?	Lääkäri n = 1 856 ¹ % (n)	Apteekki n = 1 890 ² % (n)
Kyllä, hyödyllisiä neuvoja	52 (970)	53 (1002)
Kyllä, neuvoja, joita en tarvinnut	14 (262)	21 (395)
En, vaikka olisin tarvinnut	5 (97)	2 (40)
En, mutta en olisi halunnutkaan	16 (302)	17 (318)
En muista	12 (225)	7 (136)

¹ Sisältää vastaajat, jotka ilmoittaneet käyneensä lääkärin vastaanotolla tai etävastaanotolla

² Sisältää vastaajat, jotka ilmoittaneet käyneensä apteekissa tai apteekin verkko- tai mobiilipalvelussa ostamassa lääkärin määräämiä lääkkeitä

Viimeisen vuoden aikana jotain tietoja käyttämistään lääkkeistä oli saanut 62 % vastaajista (**liite 5**). Yleisimmin käytetyt lääketiedon lähteet olivat apteekki (78 % vastanneista), lääkäri (58 %), pakkausseloste (37 %) ja internet (22 %) (**taulukko 5**). Vain harva vastaaja oli saanut lääkkeistä tietoa lehdistä, kirjoista, palvelupuhelimista, mainoksista, radiosta, televisiosta tai luontaistuotekaupasta, ja niitä yleisimmin tietoa saatiin sukulaisilta ja ystäviltä (6 %).

Taulukko 5. Lääketiedon lähteet vastaajilla, jotka olivat saaneet viimeisen vuoden aikana tietoja käyttämistään lääkkeistä (n = 1 252).

Vastausvaihtoehto	% (n)
Apteekki	78 (970)
Lääkäri	58 (725)
Pakkausseloste	37 (457)
Internet	22 (281)
Terveystietojen, sairaanhoitajan	20 (249)
Sukulaiset, ystävät	6 (69)
Lehdet, kirjat	1 (17)
Jokin muu	1 (13)
Palvelupuhelin	< 1 (12)
Mainokset	< 1 (9)
Luontaistuotekauppa	< 1 (8)
Radio, TV	< 1 (4)

Internetiä tietolähteenään käyttäneiltä (n = 281) kysyttiin, mitä sivustoja tai palveluita he ovat käyttäneet (**taulukko 6**). Yleisimmin käytetyt verkkolähteet olivat Terveyskirjasto-sivusto (52 % vastanneista), Lääkeinfo-sivusto (43 %) ja apteekin tai verkkoapteekin verkkosivut (37 %). Noin neljännes vastaajista oli saanut lääketietoa myös terveystietosivuilta tai viranomaisten tai lääkeyritysten verkkosivuilta. Vähiten käytettyjä tietolähteitä olivat blogit (2 % vastanneista) ja tekoäly (1 %).

Taulukko 6. Käytetyt lääketiedon verkkolähteet internetistä tietoa saaneilla vastaajilla (n = 281).

Vastausvaihtoehto*	% (n)
www.terveyskirjasto.fi	52 (145)
www.laakeinfo.fi	43 (121)
Apteekin tai verkkoapteekin verkkosivut ja niiltä löytyvät palvelut (esim. chat)	37 (104)
Terveystietosivut (esim. terve.fi, tohtori.fi)	26 (74)
Viranomaisen verkkosivu (esim. Fimea, Kela)	25 (71)
Lääkeyritysten verkkosivut	23 (64)
www.terveyskyla.fi	13 (37)
Wikipedia	13 (37)
Terveyskeskuksen, lääkärikeskuksen tai sairaalan verkkosivut	10 (28)
Yleiset keskustelufoorumit (esim. suomi24.fi, vauva.fi)	10 (28)
Yhteisöpalvelut tai kuvien ja videoiden jakelupalvelut (esim. Facebook, YouTube, TikTok, Instagram, Twitter)	8 (23)
Suljetut keskustelufoorumit (esim. potilasjärjestöjen ylläpitämät keskustelufoorumit tai Facebook-ryhmät)	8 (22)
Potilasjärjestöjen verkkosivut	6 (16)
Jokin muu	5 (14)
Blogit	2 (4)
Tekoäly (esim. ChatGPT)	1 (4)

*Kyselyssä vaihtoehtojen järjestys oli satunnainen kullekin vastaajalle.

Eniten lisätietoa kaivattiin lääkkeiden turvallisuudesta, erityisesti haittavaikutuksista (37 % vastanneista) ja yhteisvaikutuksista muiden lääkkeiden kanssa (31 %) (**taulukko 7**). Lääkkeiden käytöstä kaivattiin enemmän tietoa siitä, kuinka kauan lääkkeen käyttöä voi tai pitää jatkaa (20 %) sekä lääkkeen ottamiseen liittyviä ohjeita (19 %). Lääkkeen tehoon liittyvää lisätietoa kaivattiin vaikutustavasta (17 %) sekä siitä, mitä tehdä, jos lääke ei tehoa (16 %). Lisäksi noin viidennes halusi lisää tietoa lääkkeiden hinnoista. Kuitenkin neljäsosa vastaajista koki, että lääkkeistä on tarpeeksi tietoa eikä sitä tarvita lisää.

Taulukko 7. Koetut lääkkeisiin liittyvät lisätiedon tarpeet (n = 2 033).

Vastausvaihtoehto*	% (n)
Lääkkeen käyttöön liittyvää tietoa	
Kuinka kauan lääkkeen käyttöä voi/pitää jatkaa	20 (403)
Lääkkeen ottamiseen liittyvät ohjeet	19 (393)
Lääkkeen annostus	15 (304)
Käytön lopetus	12 (239)
Käyttötarkoitus	11 (225)
Käyttö iäkkäillä	4 (79)
Käyttö lapsilla	4 (76)
Käyttö raskauden ja imetyksen aikana	3 (51)
Lääkkeen tehoon liittyvää tietoa	
Vaikutustapa	17 (352)
Mitä teen, jos lääke ei tehoa	16 (330)
Lääkkeen käytöstä koituva hyöty	14 (288)
Lääkkeen turvallisuuden liittyvää tietoa	
Haittavaikutukset	37 (748)
Yhteisvaikutukset muiden lääkkeiden kanssa	31 (637)
Yhteisvaikutukset ravintolisien, vitamiinien tai kivennäisaineiden kanssa	20 (399)
Yhteisvaikutukset ruoan kanssa	18 (359)
Yhteisvaikutukset alkoholin kanssa	14 (281)
Vaikutus ajokykyyn tai laitteiden käyttöön	12 (237)
Muuta tietoa	
Hinta	21 (418)
Lääkkeen vaihto rinnakkaisvalmisteeseen apteekissa	18 (360)
Kelan lääkekorvaukset	15 (305)
Säilytys	9 (190)
Lääkkeiden ympäristövaikutukset	4 (90)
Jotakin muuta tietoa	2 (49)
Lääkkeen kuva	2 (42)
Lääkkeen ulkonäkö	1 (28)
Lääkkeistä on riittävästi tietoa, sitä ei tarvitse lisää	25 (500)

*Kyselyssä vaihtoehtojen järjestys oli satunnainen kullekin vastaajalle. Väliotsikoita ei käytetty kyselyssä.

Lääkkeitä käyttävistä vastaajista 57 % koki tietämyksensä käyttämiensä lääkkeiden vaikutuksesta ajokykyyn erittäin hyväksi ja 38 % melko hyväksi (**taulukko 8**). Vain 5 % arvioi tietämyksensä olevan melko huono tai erittäin huono.

Taulukko 8. Lääkkeitä käyttävien vastaajien (n = 1696) kokemukset tietämyksestään lääkkeiden vaikutuksesta ajokykyyn.

Vastausvaihtoehdot	% (n)
Erittäin hyvä	57 (959)
Melko hyvä	38 (645)
Melko huono	4 (74)
Erittäin huono	1 (19)

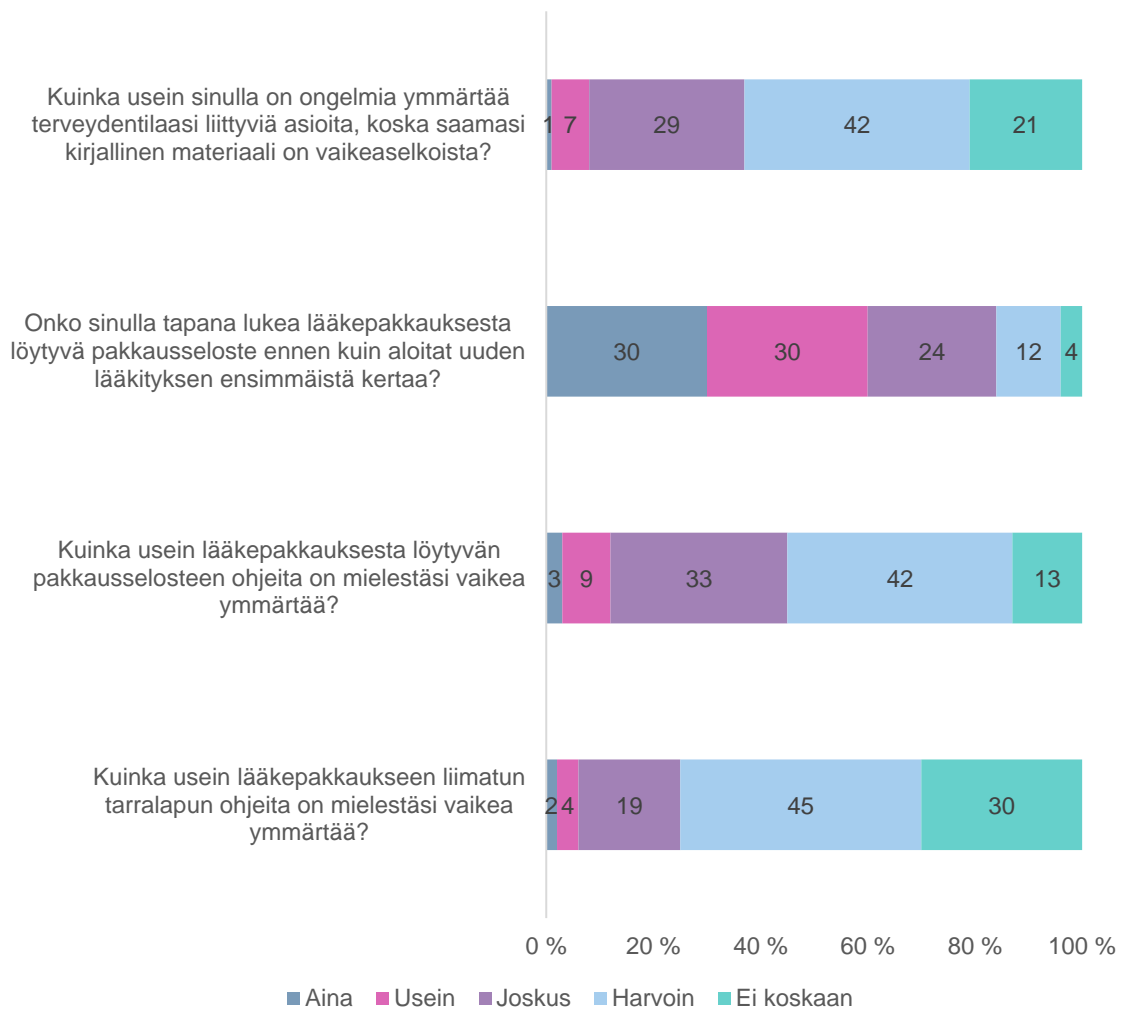
Kaikista kyselyyn vastanneista 21 % ei koskaan ollut käyttänyt kolmiolääkkeitä. Kolmiolääkkeitä käyttäneet vastaajat (n = 1605) olivat saaneet tietoa niiden vaikutuksesta ajokykyyn useimmiten apteekista (65 %) tai lääkäriltä (55 %) (**taulukko 9**). Kolmasosa oli selvittänyt asiaa itse. Vain harva vastaaja (3 %) ei ollut saanut ollenkaan tietoa kolmiolääkkeiden vaikutuksesta ajokykyyn.

Taulukko 9. Lähteet, joista kolmiolääkkeitä käyttäneet (n = 1605) ovat saaneet tietoa kolmiolääkkeiden vaikutuksesta ajokykyyn.

Vastausvaihtoehdot	% (n)
Saanut tietoa apteekista	65 (1037)
Saanut tietoa lääkäriltä	55 (874)
Selvittänyt itse	33 (531)
Saanut tietoa muulta terveydenhuollon ammattilaiselta	11 (178)
Saanut tietoa läheisiltä	9 (145)
Ei ole tarvetta tiedolle, koska ei aja autoa	9 (137)
Ei ole saanut tietoa	3 (50)

4.7 Terveyden lukutaito

Reilu kolmasosa vastaajista ilmoitti ainakin joskus kokevansa ongelmia terveyteensä liittyvien asioiden ymmärtämisessä, koska saatu kirjallinen materiaali on vaikeaselkoista (**kuvio 3**). Uutta lääkitystä aloittaessaan pakkausselosteen kertoi lukevansa aina 30 % ja usein 30 % vastaajista. Hieman alle puolet (45 %) vastaajista koki pakkausselosteen ohjeiden ymmärtämisen ainakin joskus vaikeaksi. Sen sijaan lääkepakkauksiin liimattujen tarralappujen ohjeet koettiin helpommaksi ymmärtää. Vastaajista 75 % koki tarralapun ohjeen ymmärtämisen vaikeaksi vain harvoin tai ei ollenkaan. **Liitteessä 6** on esitetty lääkkeisiin liittyvän materiaalin lukemista ja ymmärtämistä koskevien kysymysten vastaukset sukupuolittain ja ikäluokittain.

Kuvio 3. Lääkkeisiin liittyvän materiaalin lukeminen ja ymmärtäminen (n = 2 033).

4.8 Lääkehoitoon sitoutuminen

Pitkäaikaislääkitystä käyttävistä vastaajista 91 % koki pitkäaikaislääkityksensä tarpeelliseksi (**taulukko 10**). Vastaajista yli puolella (57 %) ei ollut jäänyt pitkäaikaissairautensa lääkettä ottamatta edellisen kuukauden aikana, kun taas 37 %:lla lääke oli toisinaan jäänyt ottamatta. Yleisimmin käytetyt apukeinot säännöllisen lääkkeenoton muistamiseen olivat lääkkeenoton yhdistäminen johonkin rutiiniin (46 %), lääkkeen pitäminen esillä tai tietyssä paikassa (38 %) tai dosetin tai muun annostelijan käyttö (27 %). Vastaajista 22 % ei käyttänyt mitään apukeinoja lääkkeenoton muistamiseen. **Liitteessä 7** on esitetty vastaajien kokemukset lääkehoitoon sitoutumisesta sukupuolittain ja ikäluokittain.

Taulukko 10. Pitkäaikaislääkityksen koettu tarpeellisuus, lääkkeen ottamatta jättäminen ja lääkkeenoton muistamisen apukeinot pitkäaikaislääkitystä käyttävillä vastaajilla (n = 1 393–1 407*).

Muuttuja	Pitkäaikaislääkitystä käyttävät vastaajat
Kuinka tarpeelliseksi koet pitkäaikaislääkityksesi? n = 1 404	% (n)
Erittäin tarpeelliseksi	66 (923)
Melko tarpeelliseksi	25 (348)
Melko tarpeettomaksi	2 (30)
Tarpeettomaksi	2 (22)
En osaa sanoa	6 (81)
Onko sinulla jäänyt pitkäaikaissairautesi lääke ottamatta vahingossa tai tarkoituksella viimeisen kuukauden aikana? n = 1 393	% (n)
Ei ole	57 (794)
Kyllä, toisinaan	37 (511)
Kyllä, usein	3 (42)
En muista	3 (47)
Käytätkö lääkkeiden ottamisen muistamiseen jotain apukeinoja? Voit valita useita vaihtoehtoja. n = 1 407	% (n)
Lääkkeen oton yhdistäminen johonkin rutiiniin (esimerkiksi aamupala, hampaiden pesu, tietty tv- tai radio-ohjelma)	46 (643)
Lääkkeen pitäminen esillä tai tietyssä paikassa	38 (538)
Dosetti tai jokin muu annostelija	27 (403)
Jokin muistutus (esimerkiksi puhelimen herätys, muistilappu)	10 (134)
Puhelimessa oleva sovellus	3 (36)
Joku muu huolehtii, että otan lääkkeeni	1 (20)
Jokin muu apukeino	2 (33)
En käytä mitään apukeinoja	22 (314)

* Vastaajien määrä vaihteli eri kysymysten välillä, sillä lääkkeitä käyttäneiden vastaajien määrä oli eri jokaisessa kysymyksessä.

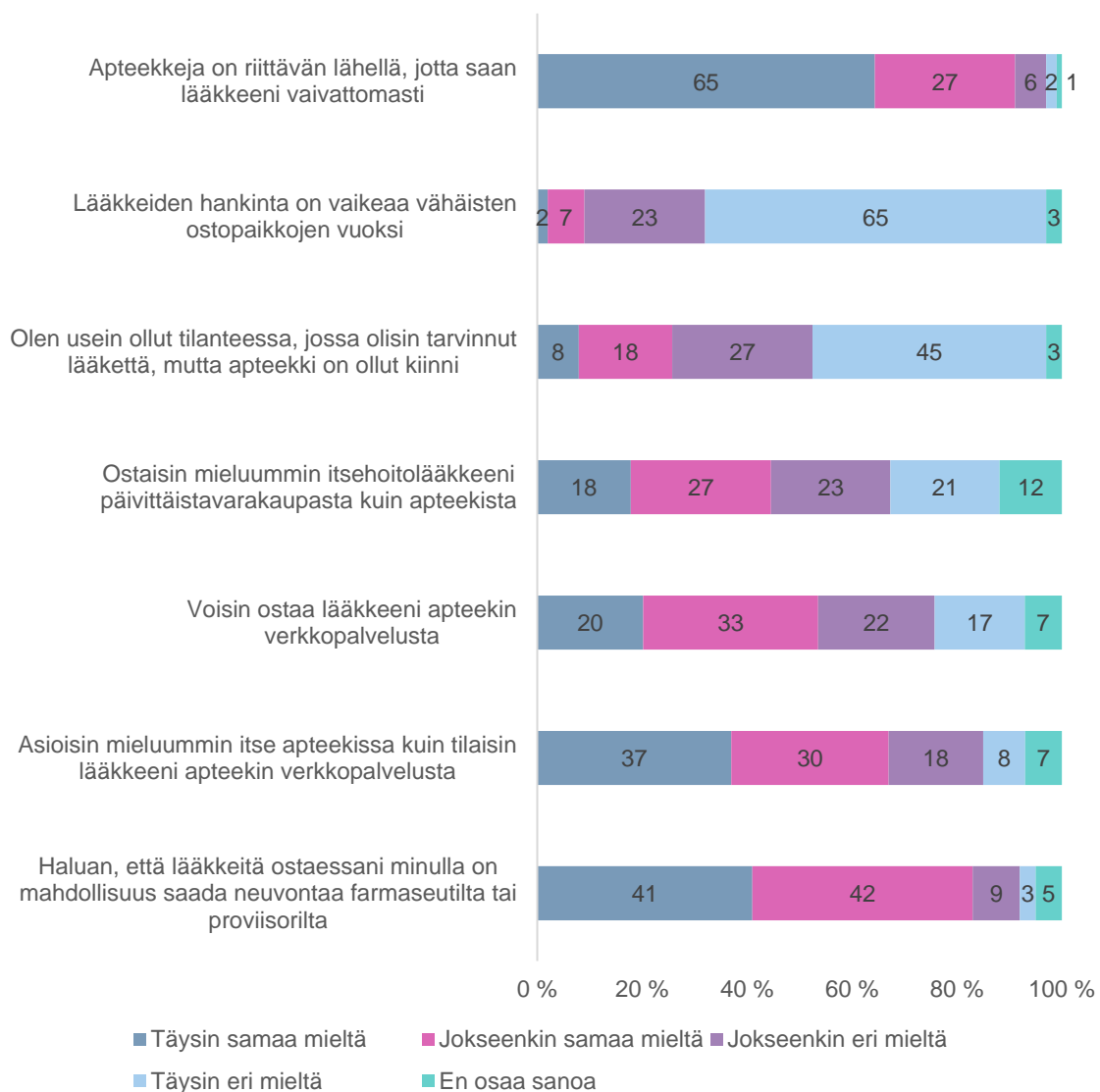
Vastaajista 35 % oli joskus jättänyt aloittamatta jonkin reseptilääkkeen käytön (**taulukko 11**). Kaikista vastaajista 16 % oli joskus lopettanut pitkäaikaissairautensa lääkityksen kertomatta siitä lääkärille. Pitkäaikaislääkitystä joskus käyttäneillä vastaajilla (n = 1492) vastaava osuus oli 22 %.

Taulukko 11. Vastaajien lääkkeen aloittamatta jättäminen ja käytön lopettaminen kertomatta lääkärille (n = 2 033).

Muuttuja	Vastanneet, n = 2 033
Oletko koskaan jättänyt aloittamatta jonkin reseptilääkkeen käyttöä?	% (n)
En	60 (1225)
Kyllä	35 (714)
En osaa sanoa	5 (94)
Oletko koskaan lopettanut pitkäaikaissairautesi lääkettä kertomatta siitä lääkärille?	% (n)
En ole käyttänyt pitkäaikaislääkitystä	27 (541)
En	55 (1117)
Kyllä	16 (331)
En osaa sanoa	2 (44)

4.9 Lääkkeiden ostopaikat

Vastaajista 92 % koki apteekkeja olevan riittävän lähellä, jotta lääkkeitä saa vaivattomasti (**kuvio 3**). Vain harva koki lääkkeiden hankinnan vaikeaksi vähäisten ostopaikkojen vuoksi. Kuitenkin neljäsosa vastaajista (26 %) oli ollut usein tilanteessa, jossa olisi tarvinnut lääkettä apteekin ollessa kiinni. Hieman alle puolet vastaajista (45 %) ostaisi itsehoitolääkkeensä mieluummin päivittäistavarakaupasta kuin apteekista. Kaksi kolmasosaa (67 %) asioi mieluummin itse apteekissa kuin tilaisi lääkkeensä apteekin verkkopalvelusta, mutta noin puolet (53 %) voisi ostaa lääkkeensä verkkopalvelusta. Yli 80 % vastanneista halusi, että heillä on lääkkeitä ostaessaan mahdollisuus saada neuvontaa farmaseutilta tai proviisorilta. **Liitteessä 8** on esitetty vastaajien mielipiteet lääkkeiden ostopaikoista sukupuolittain ja ikäluokittain.

Kuvio 4. Vastaajien mielipiteet lääkkeiden ostopaikoista (n = 2 033)

5 Keskeiset tulokset

- Pitkäaikaissairaiden kokemukset siitä, miten lääkkeet ovat auttaneet, vaihtelevat. Eniten lääkehoidosta ovat kokeneet hyötyä epilepsiaa, kohonnutta veren kolesterolia ja verenpainetta, sydänsairautta sekä astmaa tai muuta keuhkosairautta sairastavat.
- Suurin osa vastaajista haluaa osallistua lääkärin kanssa lääkkeitä koskevaan päätöksentekoon sekä keskustella apteekissa tarjolla olevista rinnakkaisvalmisteista. Vain pieni osa vastaajista on pettynyt, jos lähtee lääkärin vastaanotolta ilman reseptiä.
- Noin puolet vastaajista on saanut edellisellä lääkäri- tai apteekkikäynnillään hyödyllisiä neuvoja lääkkeistensä. Vain harva on jäänyt ilman tarvitsemaansa neuvontaa.
- Yleisimmin lääkkeisiin liittyvää tietoa saadaan apteekista, lääkäriltä, lääkkeen pakkausselosteesta ja internetistä. Käytetyimmät lääketiedon internet-lähteet ovat Terveyskirjasto- ja Lääkeinfo-sivustot sekä apteekkien verkkosivut ja niillä tarjotut palvelut, kuten chat-palvelu.
- Eniten lisätietoa kaivataan lääkkeiden haitta- ja yhteisvaikutuksista. Kuitenkin neljäsosa vastaajista kokee, ettei tarvitse lääkkeitä lisää tietoa.
- Lähes kaikki vastaajat arvioivat tietämyksensä lääkkeiden vaikutuksesta ajokykyyn hyväksi tai melko hyväksi.
- Noin kolmasosa vastaajista kokee ainakin joskus vaikeuksia ymmärtää terveyteensä liittyviä asioita kirjallisen materiaalin vaikeaselkoisuuden vuoksi. Uutta lääkitystä aloittaessa pakkausselosteen lukee aina tai usein 60 % vastaajista. Hieman alle puolella vastaajista on ainakin joskus vaikeuksia ymmärtää pakkausselosteen ohjeita.
- Pitkäaikaissairauden lääke oli jäänyt ottamatta ainakin toisinaan edellisen kuukauden aikana 40 %:lla vastaajista. Suurin osa vastaajista käyttää jotakin apukeinoa lääkkeenoton muistamiseen. Yleisimmät käytetyt apukeinot ovat lääkkeenoton yhdistäminen johonkin rutiiniin, lääkkeen pitäminen esillä tai tiettyssä paikassa sekä dosetti tai muu annostelija.
- Apteekkien sijaintiin ja lukumäärään ollaan tyytyväisiä. Neljäsosa vastaajista oli ollut joskus tilanteessa, jossa olisi tarvinnut lääkettä apteekin ollessa kiinni.
- Alle puolet vastaajista ostaisi itsehoitolääkkeensä mieluummin päivittäistavarakaupasta kuin apteekista. Mahdollisuutta saada lääkkeitä ostaessa neuvontaa farmaseutilta tai proviisorilta pidetään tärkeänä.

6 Pohdinta

6.1 Lääkehoidon toteuttamisen arkeen tarvitaan tukea

Tämän tutkimuksen mukaan lääkkeiden käyttäjät haluavat olla aktiivisesti mukana heidän lääkehoitoansa koskevissa päätöksissä, kuten lääkkeen valinnassa ja ostettavan lääkevalmisteen valinnassa. Aiempien tutkimusten perusteella potilaat haluavat terveydenhuollon ammattilaisilta tietoa, joka tukisi heidän osallistumisestaan päätöksentekoon ja lisäksi kykyä ja ymmärrystä huolehtia lääkehoidostaan (11,12). Pitkäaikaissairauteensa lääkehoitoa käyttävien sitoutumista tukevia ratkaisuja tulisikin kehittää, sillä vähän yli kolmasosalla heistä oli jäänyt lääke toisinaan ottamatta edellisen kuukauden aikana joko tarkoituksella tai vahingossa. Hoitoon sitoutuneiksi voidaan määritellä hieman yli puolet vastaajista, jotka ilmoittivat, etteivät olleet jättäneet lääkeannosta väliin. Tämä on linjassa WHO:n ja NICE:n raportointien lukujen kanssa (2,3).

Lähes kaikki pitkäaikaislääkitystä käyttävät kokivat lääkehoitonsa tarpeelliseksi, joten lääkkeen ottamatta jättäminen ei selity kokemuksella lääkkeen tarpeettomuudesta. Jatkossa tulisikin selvittää tarkemmin, mikä suomalaisilla lääkkeen käyttäjillä johtaa siihen, että pitkäaikaissairauden lääkkeitä jää käyttämättä. Tärkeää olisi myös tunnistaa, mikä osuus hoitoon sitoutumattomuudesta on tahallista ja mikä tahatonta, kuten unohtamista, johon voidaan pyrkiä vaikuttamaan eri keinoilla (3). Tämän kyselyn mukaan neljä viidestä pitkäaikaista lääkitystä käyttävästä vastaajasta käytti jotakin apukeinoa lääkkeen oton muistamiseen. Vain neljäsosa vastaajista käytti dosettia, jonka käytön on todettu parantavan merkittävästi lääkkeen oton muistamista ja siten myös hoitoon sitoutumista (13). Apteekeissa lääkkeiden tukevista keinoista ja apuvälineistä on hyvä muistuttaa aktiivisesti, mikä on helppo tapa edistää hoitoon sitoutumista.

Terveydenhuollon ammattilaiset ovat asiakkaille tärkein lääketiedon lähde. Tässä tutkimuksessa suurin osa lääketietoa tarvinneista oli saanut sitä apteekista ja hieman yli puolet lääkäreiltä. Kyselyyn vastanneet kaipasivat eniten lisätietoa lääkkeiden haitta- ja yhteisvaikutuksista, mikä on linjassa aiemman tutkimustiedon kanssa (14). Koska haittavaikutukset ja niiden pelko on yksi merkittävimmistä lääkehoitoon sitoutumisen esteistä (6), terveydenhuollon ammattilaisten olisi tärkeää keskustella aiheesta lääkkeiden käyttäjien kanssa. Lääkebarometrin tulokset osoittivat myös, että yleisimmin tietolähteenä käytetyt internet-sivustot olivat luotettavia, terveydenhuollon ammattilaisten laatimia. Samoja lähteitä on noussut esiin muissakin tutkimuksissa (15). Vain pieni osa vastaajista ilmoitti käyttävänsä keskustelufoorumeita tai yhteisöpalveluita lääketiedon hakemiseen. Näiden tulosten perusteella voidaan päätellä, että suomalaiset lääkkeiden käyttäjät osaavat pääsääntöisesti etsiä tarvitsemaansa tietoa lääkkeistä luotettavista lähteistä.

Yli kolmasosalla kyselyyn vastaajista on ollut ainakin joskus vaikeuksia ymmärtää terveydentilaan liittyviä asioita, koska kirjallinen materiaali on liian vaikeaselkoista. Lisäksi lähes puolella vastaajista on ollut ainakin joskus vaikeuksia ymmärtää pakkausselosteen ohjeita. Tämä korostaa sitä, että terveydenhuollon ammattilaisten neuvontaa tulee olla helposti lääkkeen käyttäjien saatavilla. Lisäksi kirjallisten materiaalien selkeyteen tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Tutkimusten mukaan heikko terveyden lukutaito vähentää lääkkeisiin liittyvien ohjeiden ymmärrystä ja voi siten altistaa lääkitysvirheille (16,17). Sen sijaan terveyden lukutaidon yhteys hoitoon sitoutumiseen on vielä epäselvä (18).

Tämän tutkimuksen mukaan valtaosa väestöstä on tyytyväinen apteekkien sijainteihin ja lukumäärään. Lähes puolet vastaajista ostaisi itsehoitolääkkeensä mieluummin päivittäistavarakaupasta kuin apteekista. Aiemmissa Lääkebarometreissa vastaava osuus on ollut noin kolmannes vastaajista (19–22). Itsehoitolääkkeiden myynnin vapauttaminen päivittäistavarakauppoihin on ollut erityisesti vuoden 2023 aikana esillä usein medioissa (23), ja viimeisimpään hallitusohjelmaan on kirjattu, että joitakin yleisessä käytössä olevia itsehoitolääkkeiden vapauttamista muualle kuin apteekissa myytäväksi selvitetään (24). Aktiivinen keskustelu aiheesta on mahdollisesti vaikuttanut havaittuun muutokseen. Monissa Euroopan maissa itsehoitolääkkeiden myyntikanavien laajentaminen on lisännyt niiden myyntiä (25). Lääkkeiden tarpeettoman käytön lisääntyminen ei ole lainsäädännön eikä hallitusohjelmaan kirjattujen rationaalisen lääkehoidon tavoitteiden mukaista (7,24,26).

Tämän tutkimuksen perusteella lääkkeen käyttäjillä on hyvät edellytykset huolehtia lääkehoitonsa toteutuksesta arjessa. Lääkkeiden käyttäjillä on halukkuutta osallistua omaan hoitoonsa liittyviin päätöksiin, kykyä etsiä lääkkeisiin liittyvää tietoa ja pääosin riittävä terveydenlukutaito. Lääkehoidot koetaan tarpeellisiksi ja apteekkipalveluiden saatavuutta pidetään riittävänä. Lääkkeeseen ja hoitoon toteutukseen liittyvissä kysymyksissä lääkkeen käyttäjät tarvitsevat kuitenkin neuvontaa terveydenhuollon ammattilaisilta tai muussa muodossa olevaa luotettavaa lääketietoa. Tärkeää on, että tietoa on ymmärrettävässä muodossa ja se on helposti saatavilla.

6.2 Menetelmän arviointi

Kyselyyn sisällytettiin uutena Hoitoon sitoutuminen -moduuli (M17), joka pilotoitiin kokonaisuudessaan ennen kyselyn toteutusta. Kyseinen moduuli kehitettiin tämän tutkimuksen tarpeisiin, ja sen suunnittelusta vastasivat lääkehoidon sitoutumiseen perehtyneet asiantuntijat ja tutkijat. Moduuli ei kuitenkaan ole validoitu hoitoon sitoutumisen mittari. Lisäksi pilotoitiin yksittäisiä uusia tai uudistettuja kysymyksiä tai väittämiä, jotka koskivat vastaajien hyvinvointialuetta (M1_13), vuosiomavastuun ylittymistä (M2_12), tietämystä lääkkeiden vaikutuksesta ajokykyyn (M8_7 ja M8_8), käytettyjä lääketiedon lähteitä (M8_5_8_x ja M8_6_x), rokotuksia (M14_1_5, M14_1_5_1, M14_1_5_2, M14_1_5_3, M14_1_5_4, M14_1_13, M14_1_14) sekä lääkkeiden ympäristövaikutuksia (M15_1_10, M15_1_11, M15_1_12). Pilotoinnin perusteella kysymyksiin tehtiin muutoksia, jotka paransivat kysymysten ja vastausvaihtoehtojen yksiselitteistä ymmärtämistä. Tämä puolestaan lisää vastausten luotettavuutta.

Tulosten analysoinnissa käytettiin painokertoimia, joilla aineisto painotettiin valtakunnallisesti väestömäärää vastaavasti. Tämä parantaa tulosten yleistettävyyttä Suomen 18–79-vuotiaaseen väestöön. Aineistossa painokertoimet olivat melko pieniä (0,94–1,13), mikä kertoo aineiston jo itsessään olleen hyvin väestöä vastaava painotuksessa huomioitujen ominaisuuksien (ikä, sukupuoli ja asuinpaikka) suhteen. Aiempien Lääkebarometri-kyselyiden tulosten analysoinnissa ja raportoinnissa ei ole käytetty painokertoimia, joten mahdolliset erot aiempien vuosien tuloksiin nähden voivat johtua painokertoimien käyttöönotosta, eivätkä välttämättä muutoksesta väestön kokemuksissa ja käsityksissä.

Painokertoimien käyttöönoton lisäksi tutkimuksen tulosten vertailukelpoisuuteen aiempiin Lääkebarometreihin kanssa voi vaikuttaa kyselyn toteuttajan vaihtaminen. (19–22) Tämän takia käytössä ollut verkkopaneeli vaihtui. Kyselyn toteutus tehtiin kuitenkin mahdollisimman tarkasti noudattaen samoja periaatteita (esimerkiksi ositus) kuin aiemminkin.

Vuoden 2023 Lääkebarometri-kyselyssä vastausprosentti oli 33 %, mikä oli korkeampi kuin aiempien Lääkebarometrien verkkokyselyissä (10). Melko matalaan vastausprosenttiin liittyy kuitenkin mahdollisuus, että vastaamatta jättäneet poikkeavat taustoiltaan ja ominaisuuksiltaan systemaattisesti kyselyyn vastanneista. Puuttuvia tietoja aineistossa ei ole, sillä vastaaminen kaikkiin kysymyksiin oli pakollista.

Lähteet

1. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Pitkäaikaissairastavuus. THL Terve Suomi. 2023 [Viitattu 14.12.2023].
https://repo.thl.fi/sites/terveysuomi/ilmioraportit_2023/pitkaaikaissairastavuus.html
2. World Health Organization. Adherence to long-term therapies. Evidence for action. 2003 [Viitattu 14.12.2023];
<https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/42682/9241545992.pdf;jsessionid=B8A0D561651D36D9E7962B8A195AC409?sequence=1>
3. National Institute for Health and Care Excellence (NICE). Medicines adherence: involving patients in decisions about prescribed medicines and supporting adherence. Clinical guideline. 2009 [Viitattu 8.2.2024]; www.nice.org.uk/guidance/cg76
4. Brown MT, Bussell J, Dutta S, ym. Medication Adherence: Truth and Consequences. Am J Med Sci. 2016 [Viitattu 14.12.2023];351:387–99.
DOI:10.1016/j.amjms.2016.01.010
5. Nieuwlaat R, Wilczynski N, Navarro T, ym. Interventions for enhancing medication adherence. Cochrane Database Syst Rev. 20 11 2014 [Viitattu 14.12.2023];2014(11).
DOI:10.1002/14651858.CD000011.PUB4
6. Kvarnström K, Westerholm A, Airaksinen M, ym. Factors contributing to medication adherence in patients with a chronic condition: A scoping review of qualitative research. Pharmaceutics. 1 7 2021;13(7). DOI:10.3390/pharmaceutics13071100
7. Sosiaali- ja terveysministeriön Rationaalisen lääkehoidon toimeenpano-ohjelman ohjausryhmä. Rationaalisen lääkehoidon toimeenpano-ohjelma. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 15/2018; 2018 [Viitattu 14.12.2023].
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3915-8>
8. Ward J, Kalsi D, Barnett N, ym. Shared decision making in chronic medication use: Scenarios depicting exemplary care. RSAP. 2020;16(1):108–10.
DOI:10.1016/j.sapharm.2019.04.047
9. Slyer JT. Shared decision-making to improve medication adherence. Nurse Pract. 2022 [Viitattu 19.2.2024];47(8):41–7. DOI:10.1097/01.NPR.0000841928.60278.75
10. Jyrkkä J, Kokko M, Mikkola H. Lääkebarometri-väestökysely: Kyselyiden toteutus ja sisältö. 2024 [Viitattu 23.2.2024]. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7299-32-6>
11. Chan AHY, Aspden T, Brackley K, ym. What information do patients want about their medicines? An exploration of the perspectives of general medicine inpatients. BMC Health Serv Res. 1 12 2020;20(1). DOI:10.1186/s12913-020-05911-1
12. Svensberg K, Trapnes E, Nguyen D, ym. Patients' perceptions of medicines information received at hospital discharge in Norway: a qualitative interview study. Int J Clin Pharm. 2021 [Viitattu 15.12.2023];43:144–53. DOI:10.1007/s11096-020-01122-0
13. Hoffmann C, Schweighardt A, Conn KM, ym. Enhanced Adherence in Patients Using an Automated Home Medication Dispenser. J Healthc Qual. 1 7 2018 [Viitattu 14.2.2024];40(4):194–200. DOI:10.1097/JHQ.0000000000000097
14. Kusch MKP, Haefeli WE, Seidling HM. How to meet patients' individual needs for drug information-A scoping review. Patient Prefer Adherence. 2018;12:2339–55.
DOI:10.2147/PPA.S173651
15. Bergmo TS, Sandsdalen V, Manskow US, ym. Internet Use for Obtaining Medicine Information: Cross-sectional Survey. JMIR Form Res. 2023;7. DOI:10.2196/40466

16. Kim M, Suh D, Barone JA, ym. Health Literacy Level and Comprehension of Prescription and Nonprescription Drug Information. *Int J Environ Res Public Health*. 16 2022;19(11). DOI:10.3390/ijerph19116665
17. Marvanova M, Roumie CL, Eden SK, ym. Health literacy and medication understanding among hospitalized adults. *J Hosp Med*. 2011;6(9):488–93. DOI:10.1002/jhm.925
18. Hyvert S, Yailian AL, Haesebaert J, ym. Association between health literacy and medication adherence in chronic diseases: a recent systematic review. *Int J Clin Pharm*. 1 2 2023;45(1):38–51. DOI:10.1007/s11096-022-01470-z
19. Rikala M, Enlund H, Hämeen-Anttila K, ym. Lääkebarometri 2015: Lääkkeet, lääkekorvaukset ja hoitopäätöksiin osallistuminen - Väestön näkökulma. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 3/2016. 2016 [Viitattu 14.12.2023]; <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-5624-60-1>
20. Jyrkkä J, Ruotsalainen J, Hämeen-Anttila K. Lääkebarometri 2019: Lääkehoito hallussa? Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 1/2020. 2020 [Viitattu 14.12.2023]; <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7299-08-1>
21. Jyrkkä J, Ruotsalainen J, Hämeen-Anttila K. Lääkebarometri 2021: Lääkehoidon kuormittavuus arjessa. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 3/2022. 2022 [Viitattu 14.12.2023]; <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7299-33-3>
22. Jauhonen HM, Merikoski M, Jyrkkä J, ym. Lääkebarometri 2017: Kumppanuuden edellytykset lääkehoidossa. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 7/2018. 2018 [Viitattu 14.12.2023]; <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-5624-87-8>
23. SOK - Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta. S-ryhmä haluaa edistää apteekkipalveluiden nykyaikaistamista lääketurvallisuudesta tinkimättä. 2023 [Viitattu 19.12.2023]. <https://www.sttinfo.fi/tiedote/69965777/s-ryhma-haluua-edistaa-apteekkipalveluiden-nykyaikaistamista-laaketurvallisuudesta-tinkimatta?publisherId=68574024>
24. Valtioneuvosto. Vahva ja välittävä Suomi: Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023. 2023 [Viitattu 19.12.2023]. urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-763-8
25. Reinikainen L, Pudas L, Timonen J, ym. Itsehoitolääkkeiden jakelukanavat Euroopassa - kirjallisuuskatsaus. 2018 [Viitattu 19.12.2023]. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-5624-90-8>
26. Lääkelaki 10.4.1987/395. Finlex. [Viitattu 22.1.2024]. www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870395

Liitteet

Liite 1. Resepti- ja itsehoitolääkkeiden sekä vitamiini- tai hivenainevalmisteiden käytön yleisyys (%) sukupuolittain ja ikäluokittain Lääkebarometri 2023 -kyselyssä.

M2_3 Oletko viimeksi kuluneen viikon (7 pv) aikana käyttänyt mitään seuraavista lääkärin määräämistä lääkkeistä? Voit valita useita vaihtoehtoja.

Lääke	Yhteensä n = 2 033 % (n)	Naiset n = 1 009 % (n)	Miehet n = 1 011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
En ole käyttänyt lääkärin määräämiä lääkkeitä	29 (583)	23 (235)	34 (348)	0 (0)	45 (251)	27 (268)	14 (64)
Verenpainelääkkeitä	28 (559)	25 (256)	30 (302)	8 (1)	2 (9)	28 (287)	56 (263)
Särkylääkkeitä	26 (527)	33 (329)	19 (192)	46 (6)	18 (102)	29 (293)	28 (132)
Kolesterolilääkkeitä	19 (385)	15 (155)	23 (229)	8 (1)	1 (7)	17 (171)	44 (207)
Allergialääkkeitä	13 (257)	16 (159)	9 (94)	31 (4)	11 (61)	14 (144)	11 (52)
Astmalääkkeitä	10 (200)	13 (128)	7 (71)	8 (1)	7 (37)	11 (111)	11 (52)
Närästyslääkkeitä	10 (200)	12 (117)	8 (82)	8 (1)	5 (27)	12 (116)	12 (57)
Masennuslääkkeitä	10 (195)	13 (126)	6 (63)	46 (6)	11 (61)	11 (115)	4 (19)
Muita diabeteslääkkeitä	9 (189)	7 (71)	12 (118)	0 (0)	1 (8)	10 (97)	18 (84)
Muita lääkkeitä	9 (181)	10 (103)	7 (75)	23 (3)	7 (40)	10 (104)	8 (37)
Unilääkkeitä	8 (165)	9 (92)	7 (71)	15 (2)	8 (47)	8 (81)	8 (37)
Kilpirauhaslääkkeitä	7 (141)	11 (108)	3 (32)	8 (1)	2 (11)	8 (80)	11 (50)
Ehkäisyvalmisteita	7 (135)	13 (126)	< 1 (7)	15 (2)	15 (84)	5 (50)	< 1 (1)
Ihosairauksien lääkkeitä (voiteita tai tabletteja)	7 (134)	8 (77)	5 (54)	23 (3)	6 (32)	7 (69)	7 (33)
Verenohennuslääkkeitä	6 (126)	4 (44)	8 (81)	8 (1)	< 1 (3)	5 (50)	16 (73)
Sydänlääkkeitä	6 (123)	4 (44)	8 (79)	0 (0)	< 1 (4)	5 (54)	14 (64)
Rauhoittavia lääkkeitä	4 (81)	5 (45)	3 (34)	15 (2)	5 (25)	5 (47)	2 (9)
Estrogeenikorvaushoitoja	4 (77)	7 (75)	< 1 (2)	0 (0)	1 (7)	5 (46)	5 (24)
Migreenilääkkeitä	4 (72)	5 (53)	2 (16)	23 (3)	4 (24)	5 (45)	< 1 (3)
Silmäsairauksien lääkkeitä	3 (64)	4 (35)	3 (28)	8 (1)	< 1 (5)	2 (23)	8 (35)
Antibiootteja	3 (62)	3 (30)	3 (30)	15 (2)	3 (19)	3 (30)	3 (12)
Insuliinia	3 (62)	2 (21)	4 (40)	8 (1)	1 (8)	3 (31)	5 (23)
Reumalääkkeitä	3 (51)	3 (27)	2 (24)	0 (0)	2 (13)	2 (24)	3 (13)
Eturauhaslääkkeitä	2 (48)	0 (0)	5 (47)	8 (1)	< 1 (3)	1 (10)	8 (35)
Epilepsialääkkeitä	1 (22)	1 (12)	1 (10)	0 (0)	< 1 (3)	2 (16)	< 1 (3)

Lääke	Yhteensä n = 2 033 % (n)	Naiset n = 1 009 % (n)	Miehet n = 1 011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Syöpälääkkeitä	< 1 (17)	< 1 (7)	1 (10)	0 (0)	< 1 (2)	< 1 (7)	2 (8)

* Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

M2_4 Kuinka monta lääkärin määräämää eri lääkettä sinulla on tällä hetkellä käytössäsi? Laske mukaan säännöllisesti ja tarvittaessa käyttämäsi lääkkeet.

Reseptilääkkeiden lukumäärä	Yhteensä n = 2 033 % (n)	Naiset n = 1 009 % (n)	Miehet n = 1 011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
0	25 (516)	19 (195)	32 (321)	0 (0)	40 (225)	23 (234)	12 (57)
1–2	32 (649)	35 (349)	29 (296)	31 (4)	38 (214)	32 (327)	23 (109)
3–4	21 (424)	23 (229)	19 (192)	23 (3)	12 (66)	21 (210)	32 (148)
5–9	18 (367)	19 (192)	17 (169)	46 (6)	9 (48)	19 (188)	28 (132)
10 tai enemmän	4 (77)	4 (44)	3 (33)	0 (0)	1 (6)	5 (50)	5 (21)

* Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

M2_8 Oletko viimeksi kuluneen viikon (7 pv) aikana käyttänyt mitään ilman reseptiä apteekista saatavia lääkkeitä (itsehoitolääkkeet) (pois lukien vitamiinit, hivenaineet ja rohdosvalmisteet)?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2 033 % (n)	Naiset n = 1 009 % (n)	Miehet n = 1 011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1 009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
En	56 (1144)	51 (511)	62 (626)	54 (7)	51 (284)	56 (562)	64 (298)
Kyllä	44 (889)	49 (498)	38 (385)	46 (6)	49 (274)	44 (447)	36 (168)

* Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

M2_9 Oletko viimeksi kuluneen viikon (7 pv) aikana käyttänyt mitään vitamiini- tai hivenainevalmisteita?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
En	35 (705)	28 (280)	42 (422)	23 (3)	36 (201)	36 (361)	31 (143)
Kyllä	65 (1328)	72 (729)	58 (589)	77 (10)	64 (357)	64 (647)	69 (323)

* Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

Liite 2. Pitkäaikaissairauksien yleisyys (%) sukupuolittain ja ikäluokittain Lääkebarometri 2023- tutkimuksessa

M2_6 Onko sinulla tällä hetkellä jokin lääkärin toteama tai hoitama pitkäaikaissairaus? Voit valita useita vaihtoehtoja.

Vastaaajan sairaudet	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Ei mitään pitkäaikaissairauksia	34 (698)	32 (319)	37 (378)	8 (1)	53 (297)	32 (327)	16 (73)
Kohonnut verenpaine, verenpainetauti	25 (513)	24 (240)	27 (272)	8 (1)	3 (15)	26 (264)	50 (235)
Kohonnut veren kolesteroli	16 (331)	15 (147)	18 (183)	8 (1)	3 (16)	15 (155)	34 (160)
Muu tuki- ja liikuntaelinsairaus tai -vamma (pl. reuma)	13 (262)	15 (150)	11 (110)	2 (15)	6 (31)	14 (139)	20 (93)
Astma tai muu keuhkosairaus	11 (225)	14 (137)	9 (86)	15 (2)	8 (47)	12 (124)	12 (54)
Diabetes	10 (212)	8 (82)	13 (127)	3 (23)	2 (13)	11 (110)	19 (89)
Muu pitkäaikaissairaus	10 (206)	10 (102)	101 (10)	3 (23)	6 (32)	12 (124)	11 (49)
Masennus	10 (197)	12 (122)	7 (69)	46 (6)	13 (71)	11 (112)	3 (14)
Migreeni tai muu krooninen päänsärky	8 (157)	12 (124)	3 (30)	23 (3)	10 (53)	9 (91)	3 (14)
Ihosairaus	8 (153)	9 (93)	6 (58)	15 (2)	7 (38)	8 (78)	8 (37)
Kilpirauhasen vajaatoiminta tai muu kilpirauhasen sairaus	7 (151)	12 (117)	3 (33)	8 (1)	2 (12)	8 (85)	12 (54)
Muu mielenterveysongelma (pl. masennus)	6 (131)	7 (74)	5 (52)	39 (5)	14 (77)	5 (51)	< 1 (3)
Sydänsairaus	6 (122)	4 (37)	8 (85)	0 (0)	2 (11)	5 (45)	14 (65)
Maha-suolikanavan sairaus	5 (103)	6 (58)	4 (44)	8 (1)	4 (20)	5 (47)	8 (36)
Silmäsairaus	4 (82)	5 (45)	4 (36)	8 (1)	< 1 (4)	3 (33)	10 (46)
Reuma	3 (51)	3 (28)	2 (23)	0 (0)	2 (12)	2 (22)	3 (16)
Syöpä	2 (32)	1 (14)	2 (18)	0 (0)	< 1 (4)	< 1 (9)	4 (19)
Epilepsia	< 1 (11)	< 1 (3)	< 1 (8)	0 (0)	< 1 (2)	< 1 (6)	< 1 (3)

* Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

Liite 3. ”Miten hyvin pitkäaikaissairauden hoitoon määrätyt lääkkeet ovat auttaneet?” - kysymyksen jakauma (%) pitkäaikaissairauksittain, sukupuolittain ja ikäluokittain Lääkebarometri 2023 -tutkimuksessa

M2_6_1A-17A Miten hyvin pitkäaikaissairauden hoitoon määrätyt lääkkeet ovat auttaneet?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä % (n)	Naiset % (n)	Miehet % (n)	Muut* % (n)	18–34 v. % (n)	35–64 v. % (n)	65–79 v. % (n)
Kohonnut verenpaine, verenpainetauti	n = 514	n = 241	n = 272	n = 1	n = 15	n = 264	n = 235
Hyvin	51 (264)	52 (126)	50 (137)	100 (1)	7 (1)	47 (124)	59 (139)
Melko hyvin	34 (173)	34 (82)	34 (91)	0 (0)	20 (3)	37 (98)	31 (72)
Kohtalaisesti	11 (55)	10 (25)	11 (30)	0 (0)	40 (6)	11 (30)	8 (19)
Melko huonosti	2 (12)	2 (4)	3 (8)	0 (0)	20 (3)	2 (4)	2 (5)
Huonosti	< 1 (3)	< 1 (1)	< 1 (2)	0 (0)	0 (0)	1 (3)	0 (0)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	1 (7)	1 (3)	2 (4)	0 (0)	13 (2)	2 (5)	0 (0)
Kohonnut veren kolesteroli	n = 332	n = 148	n = 183	n = 1	n = 16	n = 156	n = 160
Hyvin	55 (182)	56 (83)	54 (98)	100 (1)	13 (2)	52 (81)	62 (99)
Melko hyvin	23 (75)	19 (28)	26 (47)	0 (0)	13 (2)	24 (37)	23 (37)
Kohtalaisesti	12 (41)	12 (17)	13 (24)	0 (0)	19 (3)	12 (18)	12 (19)
Melko huonosti	3 (10)	3 (4)	3 (6)	0 (0)	19 (3)	3 (5)	1 (2)
Huonosti	< 1 (3)	1 (2)	< 1 (1)	0 (0)	13 (2)	0 (0)	< 1 (1)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	6 (21)	10 (14)	4 (7)	0 (0)	25 (4)	10 (15)	1 (2)
Muu tuki- ja liikuntaelinsairaus tai -vamma (pl. reuma)	n = 261	n = 150	n = 109	n = 2	n = 31	n = 139	n = 92
Hyvin	5 (12)	3 (5)	6 (7)	0 (0)	0 (0)	4 (5)	8 (7)
Melko hyvin	20 (51)	21 (31)	18 (20)	0 (0)	16 (5)	20 (28)	20 (18)
Kohtalaisesti	30 (79)	30 (45)	30 (33)	50 (1)	23 (7)	36 (50)	24 (22)
Melko huonosti	18 (47)	19 (29)	17 (18)	0 (0)	16 (5)	17 (23)	21 (19)
Huonosti	9 (24)	11 (16)	7 (8)	0 (0)	10 (3)	12 (16)	5 (5)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	18 (48)	16 (24)	21 (23)	50 (1)	36 (11)	12 (17)	23 (21)
Astma tai muu keuhkosairaus	n = 225	n = 137	n = 86	n = 2	n = 47	n = 124	n = 54
Hyvin	47 (105)	50 (69)	41 (35)	50 (1)	47 (22)	48 (60)	43 (23)
Melko hyvin	31 (69)	30 (41)	33 (28)	0 (0)	26 (12)	32 (39)	33 (18)
Kohtalaisesti	13 (29)	12 (17)	14 (12)	0 (0)	15 (7)	13 (16)	11 (6)
Melko huonosti	2 (5)	2 (3)	2 (2)	0 (0)	2 (1)	2 (3)	2 (1)

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä % (n)	Naiset % (n)	Miehet % (n)	Muut* % (n)	18–34 v. % (n)	35–64 v. % (n)	65–79 v. % (n)
Huonosti	< 1 (2)	0 (0)	2 (2)	0 (0)	0 (0)	2 (2)	0 (0)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	7 (15)	5 (7)	8 (7)	50 (1)	11 (5)	3 (4)	11 (6)
Diabetes	n = 211	n = 82	n = 126	n = 3	n = 13	n = 110	n = 89
Hyvin	46 (96)	44 (36)	47 (59)	33 (1)	39 (5)	43 (47)	49 (44)
Melko hyvin	34 (71)	35 (29)	33 (42)	0 (0)	15 (2)	34 (37)	37 (33)
Kohtalaisesti	11 (23)	12 (10)	10 (13)	0 (0)	8 (1)	16 (17)	6 (5)
Melko huonosti	6 (12)	5 (4)	6 (7)	33 (1)	23 (3)	5 (5)	5 (4)
Huonosti	1 (3)	0 (0)	2 (2)	33 (1)	15 (2)	< 1 (1)	0 (0)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	3 (6)	4 (3)	2 (3)	0 (0)	0 (0)	3 (3)	3 (3)
Muu pitkäaikaissairaus	n = 206	n = 102	n = 101	n = 3	n = 32	n = 124	n = 48
Hyvin	24 (50)	23 (23)	26 (26)	33 (1)	31 (10)	20 (25)	29 (14)
Melko hyvin	24 (50)	23 (23)	27 (27)	0 (0)	16 (5)	29 (36)	19 (9)
Kohtalaisesti	25 (52)	28 (28)	22 (22)	67 (2)	28 (9)	24 (30)	25 (12)
Melko huonosti	5 (11)	5 (5)	6 (6)	0 (0)	0 (0)	5 (6)	10 (5)
Huonosti	3 (7)	5 (5)	2 (2)	0 (0)	3 (1)	5 (6)	0 (0)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	18 (36)	18 (18)	18 (18)	0 (0)	22 (7)	17 (21)	17 (8)
Masennus	n = 197	n = 122	n = 69	n = 6	n = 71	n = 112	n = 14
Hyvin	18 (35)	19 (23)	15 (10)	33 (2)	20 (14)	16 (18)	21 (3)
Melko hyvin	32 (63)	34 (41)	29 (20)	33 (2)	38 (27)	28 (31)	43 (6)
Kohtalaisesti	27 (54)	28 (34)	26 (18)	33 (2)	23 (16)	30 (34)	21 (3)
Melko huonosti	10 (19)	8 (10)	13 (9)	0 (0)	3 (2)	13 (15)	14 (2)
Huonosti	5 (9)	5 (6)	3 (3)	0 (0)	7 (5)	4 (4)	0 (0)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	9 (17)	7 (8)	13 (9)	0 (0)	10 (7)	9 (10)	0 (0)
Migreeni tai muu krooninen päänsärky	n = 158	n = 125	n = 30	n = 3	n = 53	n = 91	n = 14
Hyvin	26 (41)	28 (35)	20 (6)	0 (0)	15 (8)	32 (29)	29 (4)
Melko hyvin	42 (66)	41 (51)	43 (13)	67 (2)	55 (29)	37 (34)	21 (3)
Kohtalaisesti	18 (28)	14 (18)	30 (9)	33 (1)	23 (12)	14 (13)	21 (3)
Melko huonosti	5 (8)	6 (7)	3 (1)	0 (0)	2 (1)	7 (6)	7 (1)
Huonosti	4 (7)	6 (7)	0 (0)	0 (0)	2 (1)	4 (4)	14 (2)

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä % (n)	Naiset % (n)	Miehet % (n)	Muut* % (n)	18–34 v. % (n)	35–64 v. % (n)	65–79 v. % (n)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	5 (8)	6 (7)	3 (1)	0 (0)	4 (2)	6 (5)	7 (1)
Ihosairaus	n = 153	n = 94	n = 57	n = 2	n = 38	n = 78	n = 37
Hyvin	26 (39)	26 (24)	26 (15)	0 (0)	13 (5)	31 (24)	27 (10)
Melko hyvin	32 (49)	31 (29)	32 (18)	100 (2)	45 (17)	27 (21)	30 (11)
Kohtalaisesti	28 (42)	26 (24)	32 (18)	0 (0)	32 (12)	26 (20)	27 (10)
Melko huonosti	5 (8)	7 (7)	2 (1)	0 (0)	3 (1)	5 (4)	8 (3)
Huonosti	3 (5)	2 (2)	5 (3)	0 (0)	0 (0)	5 (4)	3 (1)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	7 (10)	9 (8)	4 (2)	0 (0)	8 (3)	6 (5)	5 (2)
Kilpirauhasen vajaatoiminta tai muu kilpirauhasen sairaus	n = 151	n = 117	n = 33	n = 1	n = 12	n = 85	n = 53
Hyvin	50 (76)	52 (61)	42 (14)	100 (1)	42 (5)	47 (40)	57 (30)
Melko hyvin	31 (46)	29 (34)	36 (12)	0 (0)	8 (1)	35 (30)	28 (15)
Kohtalaisesti	14 (21)	15 (17)	12 (4)	0 (0)	33 (4)	12 (10)	13 (7)
Melko huonosti	2 (3)	2 (2)	3 (1)	0 (0)	0 (0)	4 (3)	0 (0)
Huonosti	< 1 (1)	< 1 (1)	0 (0)	0 (0)	8 (1)	0 (0)	0 (0)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	3 (4)	2 (2)	6 (2)	0 (0)	8 (1)	2 (2)	2 (1)
Muu mielenterveysongelma (pl. masennus)	n = 131	n = 74	n = 52	n = 5	n = 77	n = 51	n = 3
Hyvin	16 (21)	16 (12)	15 (8)	20 (1)	18 (14)	14 (7)	0 (0)
Melko hyvin	31 (40)	24 (18)	39 (20)	40 (2)	26 (20)	33 (17)	100 (3)
Kohtalaisesti	28 (37)	34 (25)	19 (10)	40 (2)	29 (22)	29 (15)	0 (0)
Melko huonosti	8 (10)	5 (4)	12 (6)	0 (0)	8 (6)	8 (4)	0 (0)
Huonosti	4 (5)	7 (5)	0 (0)	0 (0)	3 (2)	6 (3)	0 (0)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	14 (18)	14 (10)	15 (8)	0 (0)	17 (13)	10 (5)	0 (0)
Sydänsairaus	n = 122	n = 37	n = 85	n = 0	n = 11	n = 45	n = 65
Hyvin	44 (54)	46 (17)	44 (37)	0 (0)	18 (2)	42 (19)	49 (32)
Melko hyvin	35 (43)	35 (13)	35 (30)	0 (0)	9 (1)	40 (18)	37 (24)
Kohtalaisesti	11 (13)	11 (4)	11 (9)	0 (0)	9 (1)	11 (5)	11 (7)
Melko huonosti	3 (3)	3 (1)	2 (2)	0 (0)	9 (1)	4 (2)	0 (0)
Huonosti	3 (3)	0 (0)	4 (3)	0 (0)	18 (2)	0 (0)	2 (1)

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä % (n)	Naiset % (n)	Miehet % (n)	Muut* % (n)	18–34 v. % (n)	35–64 v. % (n)	65–79 v. % (n)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	5 (6)	5 (2)	5 (4)	0 (0)	36 (4)	2 (1)	2 (1)
Maha-suolikanavan sairaus	n = 102	n = 58	n = 43	n = 1	n = 20	n = 47	n = 35
Hyvin	28 (28)	26 (15)	30 (13)	0 (0)	35 (7)	30 (14)	20 (7)
Melko hyvin	22 (22)	21 (12)	23 (10)	0 (0)	15 (3)	21 (10)	26 (9)
Kohtalaisesti	25 (25)	26 (15)	23 (10)	0 (0)	15 (3)	26 (12)	29 (10)
Melko huonosti	11 (11)	14 (8)	7 (3)	0 (0)	15 (3)	6 (3)	14 (5)
Huonosti	2 (2)	2 (1)	2 (1)	0 (0)	5 (1)	2 (1)	0 (0)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	14 (14)	12 (7)	14 (6)	100 (1)	15 (3)	15 (7)	11 (4)
Silmäsairaus	n = 82	n = 46	n = 35	n = 1	n = 4	n = 33	n = 45
Hyvin	27 (22)	26 (12)	29 (10)	0 (0)	25 (1)	15 (5)	36 (16)
Melko hyvin	27 (22)	26 (12)	26 (9)	100 (1)	25 (1)	33 (11)	22 (10)
Kohtalaisesti	13 (11)	13 (6)	14 (5)	0 (0)	25 (1)	18 (6)	9 (4)
Melko huonosti	6 (5)	7 (3)	6 (2)	0 (0)	0 (0)	6 (2)	7 (3)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	23 (19)	24 (11)	23 (8)	0 (0)	0 (0)	24 (8)	24 (11)
Reuma	n = 50	n = 28	n = 22	n = 0	n = 12	n = 22	n = 16
Hyvin	20 (10)	11 (3)	32 (7)	0 (0)	17 (2)	5 (1)	44 (7)
Melko hyvin	42 (21)	46 (13)	36 (8)	0 (0)	42 (5)	50 (11)	31 (5)
Kohtalaisesti	20 (10)	14 (4)	27 (6)	0 (0)	17 (2)	23 (5)	19 (3)
Melko huonosti	12 (6)	18 (5)	5 (1)	0 (0)	8 (1)	18 (4)	6 (1)
Huonosti	2 (1)	4 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 (1)	0 (0)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	4 (2)	7 (2)	0 (0)	0 (0)	17 (2)	0 (0)	0 (0)
Syöpäsairaus	n = 31	n = 14	n = 17	n = 0	n = 4	n = 9	n = 18
Hyvin	13 (4)	14 (2)	12 (2)	0 (0)	0 (0)	11 (1)	17 (3)
Melko hyvin	39 (12)	29 (4)	47 (8)	0 (0)	25 (1)	56 (5)	33 (6)
Kohtalaisesti	16 (5)	21 (3)	12 (2)	0 (0)	25 (1)	11 (1)	17 (3)
Melko huonosti	10 (3)	7 (1)	12 (2)	0 (0)	50 (2)	0 (0)	6 (1)
Huonosti	3 (1)	0 (0)	6 (1)	0 (0)	0 (0)	11 (1)	0 (0)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	4 (2)	7 (2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	11 (1)	28 (5)
Epilepsia	n = 11	n = 3	n = 8	n = 0	n = 2	n = 6	n = 3
Hyvin	82 (9)	100 (3)	75 (6)	0 (0)	100 (2)	67 (4)	100 (3)

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä % (n)	Naiset % (n)	Miehet % (n)	Muut* % (n)	18–34 v. % (n)	35–64 v. % (n)	65–79 v. % (n)
Melko hyvin	18 (2)	0 (0)	25 (2)	0 (0)	0 (0)	33 (2)	0 (0)
Kohtalaisesti	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Melko huonosti	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Huonosti	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)

* Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" ja "en halua sanoa"

Liite 4. ”Osallistuminen päätöksentekoon” -moduulin väittämien vastausten jakauma (%) sukupuolittain ja ikäluokittain Lääkebarometri 2023 -tutkimuksessa

M3_1_1 Haluan keskustella lääkärin kanssa hoitovaihtoehtoista

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Täysin samaa mieltä	44 (897)	51 (516)	37 (377)	31 (4)	43 (239)	45 (452)	44 (207)
Jokseenkin samaa mieltä	39 (800)	36 (363)	43 (431)	46 (6)	38 (210)	40 (401)	41 (189)
Jokseenkin eri mieltä	9 (175)	6 (60)	11 (114)	8 (1)	11 (59)	9 (88)	6 (29)
Täysin eri mieltä	3 (68)	3 (29)	4 (37)	15 (2)	5 (26)	3 (26)	3 (15)
En osaa sanoa	5 (93)	4 (41)	5 (52)	0 (0)	5 (25)	4 (42)	6 (27)

*Sukupuolenvastausvaihtoehdot ”muu” (n = 10) ja ”en halua sanoa” (n = 3)

M3_1_2 Haluan keskustella lääkärin kanssa lääkkeen valinnasta

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Täysin samaa mieltä	34 (697)	41 (411)	28 (284)	15 (2)	37 (204)	33 (333)	35 (161)
Jokseenkin samaa mieltä	41 (841)	40 (402)	43 (432)	54 (7)	38 (211)	43 (436)	41 (193)
Jokseenkin eri mieltä	15 (302)	12 (117)	18 (182)	23 (3)	17 (92)	15 (154)	12 (56)
Täysin eri mieltä	5 (103)	4 (35)	7 (67)	8 (1)	5 (29)	5 (47)	6 (27)
En osaa sanoa	4 (90)	4 (44)	5 (46)	0 (0)	4 (21)	4 (39)	6 (29)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot ”muu” (n = 10) ja ”en halua sanoa” (n = 3)

M3_1_3 Haluan päättää lääkkeen valinnasta yhdessä lääkärin kanssa

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Täysin samaa mieltä	31 (626)	36 (362)	26 (261)	23 (3)	31 (174)	29 (292)	34 (160)
Jokseenkin samaa mieltä	39 (798)	39 (396)	39 (395)	54 (7)	40 (220)	40 (401)	38 (177)
Jokseenkin eri mieltä	18 (365)	15 (149)	21 (214)	15 (2)	18 (102)	19 (191)	15 (71)
Täysin eri mieltä	7 (143)	5 (53)	9 (89)	8 (1)	6 (35)	8 (81)	6 (27)
En osaa sanoa	5 (101)	5 (49)	5 (52)	0 (0)	5 (26)	4 (44)	7 (31)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot ”muu” (n = 10) ja ”en halua sanoa” (n = 3)

M3_1_4 Yleensä olen hieman pettynyt, jos minulla ei ole lääkereseptiä mukani, kun poistun lääkärin vastaanotolta.

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Täysin samaa mieltä	4 (75)	4 (39)	4 (35)	8 (1)	5 (30)	3 (33)	2 (11)
Jokseenkin samaa mieltä	11 (230)	10 (101)	13 (127)	15 (2)	16 (91)	11 (110)	6 (29)
Jokseenkin eri mieltä	24 (487)	23 (228)	25 (253)	46 (6)	27 (151)	24 (242)	20 (94)
Täysin eri mieltä	50 (1013)	54 (543)	46 (466)	31 (4)	39 (215)	52 (521)	59 (277)
En osaa sanoa	11 (229)	10 (98)	13 (131)	0 (0)	13 (71)	10 (103)	12 (55)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

M3_1_5 Haluan keskustella apteekissa lääkkeeni edullisemmista rinnakkaisvalmisteista, jos sellaisia vaihtoehtoja on tarjolla.

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Täysin samaa mieltä	46 (939)	53 (532)	39 (398)	69 (9)	42 (234)	50 (509)	42 (197)
Jokseenkin samaa mieltä	32 (659)	30 (304)	35 (352)	23 (3)	31 (175)	31 (316)	36 (167)
Jokseenkin eri mieltä	11 (231)	9 (94)	13 (136)	8 (1)	15 (83)	10 (100)	10 (48)
Täysin eri mieltä	6 (111)	4 (43)	7 (68)	0 (0)	5 (28)	5 (54)	6 (29)
En osaa sanoa	5 (94)	4 (36)	6 (58)	0 (0)	7 (39)	3 (30)	5 (25)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

Liite 5. ”Lääkkeisiin liittyvä neuvonta ja tieto” -moduulin väittämien vastausten jakauma (%) sukupuolittain ja ikäluokittain Lääkebarometri 2023 -tutkimuksessa

M8_7 Mikä on tietämyksesi käyttämiesi lääkkeiden vaikutuksesta ajokykyyn?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
En käytä lääkkeitä	17 (336)	15 (146)	19 (190)	0 (0)	25 (141)	15 (147)	10 (48)
Erittäin hyvä	47 (959)	50 (507)	44 (445)	54 (7)	35 (198)	50 (507)	55 (254)
Melko hyvä	32 (645)	30 (307)	33 (332)	46 (6)	34 (187)	31 (308)	32 (150)
Melko huono	4 (74)	4 (39)	4 (35)	0 (0)	5 (30)	4 (36)	2 (8)
Erittäin huono	< 1 (19)	1 (10)	< 1 (9)	0 (0)	< 1 (3)	1 (11)	1 (5)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot” muu” (n = 10) ja ”en halua sanoa” (n = 3)

M8_8 Lääkkeitä, joilla on vaikutusta autolla ajoon tai muihin tarkkaavaisuutta vaativiin tehtäviin, kutsutaan kolmiolääkkeiksi. Nimitys johtuu pakkauksen kyljessä olevasta punaisesta varoituskolmiosta. Oletko saanut tietoa käyttämiesi kolmiolääkkeiden vaikutuksista ajokykyyn?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
En ole koskaan käyttänyt kolmiolääkkeitä	21 (428)	18 (181)	24 (246)	8 (1)	33 (184)	15 (149)	20 (95)
Kyllä, lääkäriltä	43 (874)	41 (409)	46 (460)	39 (5)	43 (237)	47 (477)	34 (160)
Kyllä, apteekista	51 (1037)	54 (540)	48 (489)	62 (8)	42 (234)	57 (570)	50 (233)
Kyllä, muulta terveydenhuollon ammattilaiselta	9 (178)	7 (75)	10 (103)	0 (0)	9 (48)	9 (86)	9 (44)
Kyllä, läheisiltä	7 (146)	6 (63)	8 (82)	8 (1)	13 (73)	6 (63)	2 (10)
Kyllä, olen selvittänyt itse	26 (531)	28 (283)	24 (243)	39 (5)	25 (137)	30 (298)	21 (97)
En ole saanut	3 (50)	2 (22)	3 (28)	0 (0)	3 (14)	3 (27)	2 (9)
Ei ole ollut tarvetta, koska en aja autoa	7 (137)	10 (103)	3 (32)	15 (2)	6 (32)	7 (70)	8 (37)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot” muu” (n = 10) ja ”en halua sanoa” (n = 3)

M8_1 Kun viimeksi kävit lääkärin vastaanotolla tai etävastaanotolla, saitko neuvoja sinulle määrättyjen lääkkeiden käytöstä?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Kyllä, hyödyllisiä neuvoja	48 (970)	47 (474)	49 (490)	46 (6)	49 (274)	47 (473)	48 (223)
Kyllä, neuvoja, joita en tarvinnut	13 (262)	12 (118)	14 (143)	8 (1)	12 (66)	13 (135)	13 (61)
En, vaikka olisin tarvinnut	5 (97)	6 (64)	3 (33)	0 (0)	4 (24)	4 (40)	7 (33)
En, mutta en olisi halunnutkaan	15 (302)	15 (150)	15 (150)	15 (2)	10 (55)	17 (173)	16 (74)
En muista	11 (225)	12 (120)	10 (102)	23 (3)	12 (68)	11 (114)	9 (43)
En ole käynyt lääkärin vastaanotolla tai minulla ei ole käytössäni reseptilääkkeitä	9 (177)	8 (83)	9 (93)	8 (1)	13 (72)	7 (72)	7 (33)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot" muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

M8_2 Kun viimeksi kävit apteekissa tai apteekin verkko- tai mobiilipalvelussa ostamassa lääkärin määräämiä lääkkeitä, saitko neuvoja niiden käytöstä?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Kyllä, hyödyllisiä neuvoja	49 (1002)	52 (528)	46 (468)	46 (6)	48 (267)	47 (477)	55 (258)
Kyllä, neuvoja, joita en tarvinnut	19 (395)	19 (193)	20 (198)	31 (4)	16 (89)	22 (219)	19 (87)
En, vaikka olisin tarvinnut	2 (40)	2 (16)	2 (23)	8 (1)	4 (22)	1 (11)	2 (7)
En, mutta en olisi halunnutkaan	16 (318)	16 (161)	16 (157)	0 (0)	12 (66)	18 (179)	16 (73)
En muista	7 (136)	5 (55)	8 (80)	8 (1)	9 (51)	7 (66)	4 (19)
En ole ostanut lääkärin määräämiä lääkkeitä apteekista	7 (143)	6 (57)	8 (85)	8 (1)	11 (63)	6 (57)	5 (23)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot" muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

M8_5 Oletko saanut tietoja käyttämistäsi lääkkeistä viimeksi kuluneen vuoden (12 kk) aikana?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
En ole	38 (781)	32 (323)	45 (455)	23 (3)	44 (243)	35 (357)	39 (180)
Olen	62 (1252)	68 (686)	55 (556)	77 (10)	57 (315)	65 (652)	61 (286)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

M8_5_x Jos vastannut "Olen" kysymykseen "Oletko saanut tietoja käyttämistäsi lääkkeistä viimeksi kuluneen vuoden (12 kk) aikana" → Mistä? n = 1252

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 1252 % (n)	Naiset n = 686 % (n)	Miehet n = 556 % (n)	Muut* n = 10 % (n)	18–34 v. n = 315 % (n)	35–64 v. n = 651 % (n)	65–79 v. n = 286 % (n)
Apteekista	78 (971)	81 (555)	73 (408)	80 (8)	71 (225)	79 (518)	80 (227)
Lääkäriltä	58 (725)	56 (389)	60 (332)	40 (4)	61 (191)	59 (386)	52 (148)
Pakkauselosteesta	37 (457)	42 (286)	30 (167)	40 (4)	38 (120)	36 (235)	36 (102)
Internetistä	22 (281)	26 (179)	18 (100)	20 (2)	33 (104)	22 (141)	13 (36)
Terveystietäjältä, sairaanhoidajalta	20 (249)	21 (141)	19 (107)	10 (1)	27 (86)	16 (104)	21 (60)
Sukulaisilta, ystäviltä	6 (69)	6 (42)	5 (26)	10 (1)	11 (33)	4 (27)	3 (9)
Lehdistä, kirjoista	1 (17)	2 (10)	1 (7)	0 (0)	1 (4)	2 (10)	1 (3)
Jokin muu	1 (13)	1 (8)	< 1 (5)	0 (0)	< 1 (2)	2 (10)	< 1 (1)
Palvelupuhelimesta	1 (12)	< 1 (6)	1 (6)	0 (0)	2 (7)	< 1 (5)	0 (0)
Mainoksista	< 1 (9)	< 1 (4)	< 1 (4)	10 (1)	1 (3)	< 1 (5)	< 1 (1)
Luontaistuotekaupasta	< 1 (8)	< 1 (3)	< 1 (5)	0 (0)	1 (4)	< 1 (2)	< 1 (2)
Radiosta, TV:stä	< 1 (4)	< 1 (1)	< 1 (3)	0 (0)	1 (3)	< 1 (1)	0 (0)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

M8_5_8_x Jos vastannut "Internet" kysymykseen M8_5_x → Mistä? n = 281

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 281 % (n)	Naiset n = 178 % (n)	Miehet n = 100 % (n)	Muut* n = 2 % (n)	18–34 v. n = 104 % (n)	35–64 v. n = 141 % (n)	65–79 v. n = 35 % (n)
www.terveyskirjasto.fi	52 (145)	53 (95)	40 (49)	50 (1)	58 (60)	50 (71)	40 (14)
www.laakeinfo.fi	43 (121)	43 (77)	44 (44)	0 (0)	36 (38)	45 (64)	51 (18)
Apteekin tai verkoapteekin verkkosivut ja niiltä löytyvät palvelut (esim. chat)	37 (104)	39 (69)	34 (34)	50 (1)	42 (44)	38 (53)	20 (7)

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 281 % (n)	Naiset n = 178 % (n)	Miehet n = 100 % (n)	Muut* n = 2 % (n)	18–34 v. n = 104 % (n)	35–64 v. n = 141 % (n)	65–79 v. n = 35 % (n)
Terveystietosivut (esim. terve.fi, tohtori.fi)	26 (74)	25 (44)	30 (30)	0 (0)	23 (24)	25 (35)	40 (14)
Viranomaisen verkkosivu (esim. Fimea, Kela)	25 (71)	28 (50)	21 (21)	0 (0)	25 (26)	28 (39)	17 (6)
Lääkeyritysten verkkosivut	23 (64)	24 (43)	21 (21)	0 (0)	18 (19)	23 (32)	37 (13)
www.terveyskyla.fi	13 (37)	15 (27)	10 (10)	0 (0)	11 (11)	16 (23)	8 (3)
Wikipedia	13 (37)	10 (17)	19 (19)	50 (1)	17 (18)	11 (16)	8 (3)
Terveyskeskuksen, lääkärikeskuksen tai sairaalan verkkosivut	10 (28)	12 (21)	7 (7)	0 (0)	14 (15)	8 (11)	6 (2)
Yleiset keskustelufoorumit (esim. suomi24.fi, vauva.fi)	10 (28)	10 (17)	11 (11)	0 (0)	11 (12)	10 (14)	6 (2)
Yhteisöpalvelut tai kuvien ja videoiden jakelupalvelut (esim. Facebook, YouTube, TikTok, Instagram, Twitter)	8 (23)	7 (12)	11 (11)	0 (0)	13 (14)	6 (8)	3 (1)
Suljetut keskustelufoorumit (esim. potilasjärjestöjen ylläpitämät keskustelufoorumit tai Facebook-ryhmät)	8 (22)	9 (16)	6 (6)	0 (0)	6 (6)	11 (15)	3 (1)
Potilasjärjestöjen verkkosivut	6 (16)	6 (11)	5 (5)	0 (0)	3 (3)	7 (10)	9 (3)
Jokin muu	5 (14)	4 (7)	6 (6)	50 (1)	5 (5)	5 (7)	6 (2)
Blogit	1 (4)	2 (3)	1 (1)	0 (0)	1 (1)	2 (3)	0 (0)
Tekoäly (esim. ChatGPT)	1 (4)	1 (2)	2 (2)	0 (0)	2 (2)	1 (2)	0 (0)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

M8_6_x Millaista tietoa tarvitsisit lääkkeistä lisää? Voit valita useamman vaihtoehdon.

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Haittavaikutukset	37 (748)	40 (402)	34 (342)	31 (4)	36 (198)	36 (364)	40 (186)
Yhteisvaikutukset muiden lääkkeiden kanssa	31 (636)	37 (371)	25 (257)	62 (8)	26 (144)	32 (322)	37 (170)

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Lääkkeistä on riittävästi tietoa, sitä ei tarvitse lisää	25 (500)	22 (223)	27 (275)	15 (2)	23 (127)	25 (256)	25 (117)
Hinta	21 (418)	21 (212)	20 (202)	31 (4)	24 (133)	21 (211)	16 (73)
Kuinka kauan lääkkeen käyttöä voi/pitää jatkaa	20 (403)	21 (213)	18 (186)	31 (4)	19 (107)	21 (210)	19 (86)
Yhteisvaikutukset ravintolisien, vitamiinien tai kivennäisaineiden kanssa	20 (399)	25 (248)	15 (147)	31 (4)	18 (98)	19 (194)	23 (108)
Lääkkeen ottamiseen liittyvät ohjeet	19 (393)	23 (228)	16 (163)	15 (2)	17 (97)	21 (215)	17 (81)
Yhteisvaikutukset ruoan kanssa	18 (360)	21 (208)	15 (151)	8 (1)	18 (102)	17 (173)	18 (84)
Lääkkeen vaihto rinnakkaislääkkeeseen apteekissa	18 (360)	19 (191)	17 (167)	15 (2)	15 (83)	18 (185)	20 (92)
Vaikutustapa	17 (352)	19 (188)	16 (161)	23 (3)	21 (119)	17 (170)	13 (62)
Mitä teen, jos lääke ei tehoa	16 (330)	18 (185)	14 (140)	39 (5)	20 (110)	16 (165)	12 (55)
Kelan lääkekorvaukset	15 (305)	16 (164)	14 (140)	8 (1)	16 (89)	16 (156)	13 (60)
Lääkkeen annostus	15 (304)	15 (150)	15 (154)	0 (0)	17 (93)	16 (157)	12 (54)
Lääkkeen käytöstä koituva hyöty	14 (288)	15 (149)	14 (136)	23 (3)	14 (80)	14 (144)	14 (65)
Yhteisvaikutukset alkoholin kanssa	14 (281)	14 (137)	14 (142)	15 (2)	17 (97)	15 (147)	8 (36)
Käytön lopetus	12 (239)	13 (134)	10 (103)	15 (2)	15 (86)	12 (117)	8 (36)
Vaikutukset ajokykyyn tai laitteiden käyttöön	12 (237)	11 (115)	12 (121)	8 (1)	14 (77)	12 (117)	9 (42)
Käyttötarkoitus	11 (225)	12 (121)	10 (104)	0 (0)	12 (66)	11 (111)	10 (47)
Säilytys	9 (190)	9 (95)	9 (93)	15 (2)	12 (67)	9 (90)	7 (33)
Lääkkeiden ympäristövaikutukset	5 (91)	5 (48)	4 (42)	8 (1)	5 (26)	4 (41)	5 (23)
Käyttö iäkkäillä	4 (79)	4 (41)	4 (38)	0 (0)	1 (8)	1 (13)	12 (58)
Käyttö lapsilla	4 (76)	4 (39)	4 (37)	0 (0)	6 (32)	4 (43)	< 1 (1)
Käyttö raskauden ja imetyksen aikana	3 (51)	4 (43)	< 1 (7)	8 (1)	5 (28)	2 (22)	< 1(1)
Jotakin muuta tietoa	2 (49)	3 (25)	2 (24)	0 (0)	2 (9)	3 (29)	2 (11)
Lääkkeen kuva	2 (42)	2 (20)	2 (22)	0 (0)	4 (20)	2 (15)	2 (7)
Lääkkeen ulkonäkö	1 (28)	2 (17)	1 (11)	0 (0)	2 (12)	1 (12)	< 1 (4)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

Liite 6. ”Terveyden lukutaito” -moduulin väittämien vastausten jakauma (%) sukupuolittain ja ikäluokittain Lääkebarometri 2023 -tutkimuksessa

M9_1_1 Kuinka usein sinulla on ongelmia ymmärtää terveydentilaasi liittyviä asioita, koska saamasi kirjallinen materiaali on vaikeaselkoista?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Aina	1 (25)	< 1 (9)	2 (16)	0 (0)	3 (15)	< 1 (9)	< 1 (1)
Usein	7 (147)	7 (69)	8 (76)	15 (2)	9 (48)	7 (68)	7 (31)
Joskus	29 (586)	27 (274)	31 (308)	31 (4)	32 (178)	28 (281)	27 (126)
Harvoin	42 (859)	45 (451)	40 (404)	31 (4)	40 (220)	43 (436)	44 (203)
Ei koskaan	21 (416)	20 (206)	21 (207)	23 (3)	17 (96)	21 (215)	23 (105)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot ”muu” (n = 10) ja ”en halua sanoa” (n = 3)

M9_1_2 Onko sinulla tapana lukea lääkepakkauksesta löytyvä pakkausseloste ennen kuin aloitat uuden lääkityksen ensimmäistä kertaa?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Aina	30 (602)	36 (366)	23 (232)	31 (4)	25 (137)	28 (285)	39 (180)
Usein	30 (611)	31 (311)	29 (296)	31 (4)	28 (157)	31 (316)	30 (138)
Joskus	24 (218)	22 (218)	26 (267)	23 (3)	28 (155)	23 (234)	21 (99)
Harvoin	12 (248)	9 (90)	16 (157)	8 (1)	14 (76)	13 (133)	9 (40)
Ei koskaan	4 (83)	2 (24)	6 (58)	8 (1)	6 (33)	4 (41)	2 (9)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot ”muu” (n = 10) ja ”en halua sanoa” (n = 3)

M9_1_3 Kuinka usein lääkepakkauksesta löytyvän pakkausselosteen ohjeita on mielestäsi vaikea ymmärtää?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Aina	3 (50)	2 (18)	3 (32)	0 (0)	3 (16)	3 (26)	2 (8)
Usein	9 (189)	8 (80)	11 (108)	8 (1)	11 (62)	8 (78)	11 (50)
Joskus	33 (669)	32 (325)	34 (341)	23 (3)	34 (191)	32 (326)	32 (151)
Harvoin	42 (860)	44 (442)	41 (410)	62 (8)	41 (227)	44 (442)	41 (191)
Ei koskaan	13 (265)	14 (144)	12 (120)	8 (1)	11 (62)	14 (136)	14 (66)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot ”muu” (n = 10) ja ”en halua sanoa” (n = 3)

M9_1_4 Kuinka usein lääkepakkaukseen liimatun tarralapun ohjeita on mielestäsi vaikea ymmärtää?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Aina	2 (33)	< 1 (9)	2 (24)	0 (0)	3 (17)	1 (11)	< 1 (4)
Usein	4 (83)	4 (35)	5 (47)	8 (1)	7 (36)	3 (31)	3 (16)
Joskus	19 (378)	18 (186)	19 (188)	31 (4)	22 (125)	18 (177)	16 (76)
Harvoin	45 (923)	45 (456)	46 (461)	46 (6)	43 (239)	47 (473)	45 (211)
Ei koskaan	30 (618)	32 (324)	30 (292)	15 (2)	25 (141)	31 (317)	34 (159)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

Liite 7. ”Hoitoon sitoutuminen” -moduulin vastausten jakauma (%) sukupuolittain ja ikäluokittain Lääkebarometri 2023 -tutkimuksessa

M17_1 Kuinka tarpeelliseksi koet pitkäaikaislääkityksesi?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Minulla ei ole käytössä pitkäaikaislääkitystä	31 (629)	30 (300)	32 (328)	8 (1)	47 (262)	30 (300)	14 (67)
Erittäin tarpeelliseksi	45 (924)	49 (498)	41 (417)	69 (9)	24 (131)	48 (483)	66 (309)
Melko tarpeelliseksi	17 (348)	16 (166)	18 (181)	8 (1)	18 (98)	17 (174)	16 (76)
Melko tarpeettomaksi	2 (30)	1 (10)	2 (19)	8 (1)	3 (15)	1 (11)	< 1 (3)
Tarpeettomaksi	1 (22)	< 1 (3)	2 (18)	8 (1)	3 (15)	< 1 (6)	< 1 (1)
En osaa sanoa	4 (82)	3 (33)	5 (49)	0 (0)	7 (37)	3 (34)	2 (10)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot ”muu” (n = 10) ja ”en halua sanoa” (n = 3)

M17_2 Onko sinulla jäänyt pitkäaikaissairautesi lääke ottamatta vahingossa tai tarkoituksella viimeisen kuukauden aikana?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Minulla ei ole käytössä pitkäaikaislääkitystä	32 (640)	29 (297)	34 (342)	8 (1)	50 (278)	30 (301)	13 (61)
Ei ole	39 (794)	42 (422)	36 (368)	31 (4)	20 (113)	39 (390)	63 (291)
Kyllä, toisinaan	25 (511)	25 (252)	25 (252)	54 (7)	22 (125)	28 (281)	22 (104)
Kyllä, usein	2 (42)	2 (20)	2 (21)	8 (1)	4 (23)	2 (16)	< 1 (3)
En muista	2 (47)	2 (18)	3 (29)	0 (0)	4 (20)	2 (20)	1 (6)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot ”muu” (n = 10) ja ”en halua sanoa” (n = 3)

M17_3 Käytätkö lääkkeiden ottamiseen jotain apukeinoja? Voit valita useita vaihtoehtoja.

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Lääkkeen oton yhdistäminen johonkin rutiiniin	32 (643)	36 (366)	27 (271)	46 (6)	25 (139)	31 (310)	41 (193)
Minulla ei ole säännöllistä lääkitystä	31 (626)	27 (274)	35 (350)	15 (2)	48 (268)	29 (295)	14 (63)
Lääkkeen pitäminen esillä tai tietyssä paikassa	27 (538)	31 (311)	22 (223)	31 (4)	21 (117)	28 (284)	29 (137)
Dosetti tai muu annostelija	20 (403)	19 (191)	21 (208)	31 (4)	10 (53)	19 (190)	34 (160)

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
En käytä mitään apukeinoja	15 (314)	15 (149)	16 (163)	15 (2)	11 (63)	18 (181)	15 (71)
Jokin muistutus (esim. puhelimen herätys, muistilappu)	7 (134)	8 (78)	5 (54)	15 (2)	10 (58)	6 (59)	3 (16)
Puhelimessa oleva sovellus	2 (36)	2 (15)	2 (21)	0 (0)	3 (18)	2 (16)	< 1 (2)
Jokin muu apukeino	2 (33)	2 (17)	2 (15)	8 (1)	2 (9)	2 (15)	2 (9)
Joku muu huolehtii, että otan lääkkeeni	1 (20)	< 1 (6)	1 (14)	0 (0)	2 (9)	< 1 (9)	< 1 (2)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

M17_4 Oletko koskaan jättänyt aloittamatta jonkin reseptilääkkeen käyttöä?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
En	60 (1224)	54 (546)	67 (672)	46 (6)	57 (315)	58 (587)	69 (322)
Kyllä	35 (715)	42 (427)	28 (282)	46 (6)	38 (212)	37 (372)	28 (131)
En osaa sanoa	5 (94)	4 (36)	6 (57)	8 (1)	6 (31)	5 (50)	3 (13)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

M17_5 Oletko koskaan lopettanut pitkäaikaislääkityksesi lääkkeitä kertomatta siitä lääkärille?

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
En ole käyttänyt pitkäaikaislääkitystä	27 (541)	25 (253)	28 (287)	8 (1)	41 (226)	26 (259)	12 (56)
En	55 (1117)	56 (566)	54 (545)	46 (6)	36 (202)	55 (557)	77 (358)
Kyllä	16 (331)	17 (175)	15 (150)	46 (1)	20 (110)	18 (177)	9 (44)
En osaa sanoa	2 (44)	2 (15)	3 (29)	0 (0)	4 (20)	2 (15)	2 (8)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

Liite 8. ”Lääkkeiden ostopaikat” -moduulin väittämien vastausten jakauma (%) sukupuolittain ja ikäluokittain Lääkebarometri 2023 -tutkimuksessa

M11_1_1 Apteekkeja on riittävän lähellä, jotta saan lääkkeeni vaivattomasti

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Täysin samaa mieltä	65 (1324)	66 (664)	65 (653)	54 (7)	59 (328)	64 (648)	75 (348)
Jokseenkin samaa mieltä	27 (539)	27 (274)	26 (261)	31 (4)	28 (157)	28 (283)	21 (99)
Jokseenkin eri mieltä	6 (120)	5 (46)	7 (72)	15 (2)	10 (53)	6 (57)	2 (11)
Täysin eri mieltä	2 (38)	2 (21)	2 (17)	0 (0)	2 (13)	2 (17)	2 (8)
En osaa sanoa	< 1 (11)	< 1 (4)	< 1 (7)	0 (0)	1 (7)	< 1 (4)	0 (0)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot ”muu” (n = 10) ja ”en halua sanoa” (n = 3)

M11_1_2 Lääkkeiden hankinta on vaikeaa vähäisten ostopaikkojen vuoksi

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Täysin samaa mieltä	2 (43)	2 (22)	2 (21)	0 (0)	4 (20)	2 (17)	1 (5)
Jokseenkin samaa mieltä	7 (139)	6 (65)	7 (72)	8 (1)	10 (58)	6 (64)	4 (17)
Jokseenkin eri mieltä	23 (467)	23 (235)	22 (226)	46 (6)	25 (141)	24 (241)	18 (85)
Täysin eri mieltä	65 (1328)	66 (662)	65 (660)	46 (6)	56 (314)	66 (664)	75 (351)
En osaa sanoa	3 (57)	3 (25)	3 (32)	0 (0)	5 (25)	2 (23)	2 (8)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot ”muu” (n = 10) ja ”en halua sanoa” (n = 3)

M11_1_3 Olen usein ollut tilanteessa, jossa olisin tarvinnut lääkettä, mutta apteekki on ollut kiinni

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Täysin samaa mieltä	8 (158)	10 (100)	6 (58)	0 (0)	14 (78)	7 (71)	2 (8)
Jokseenkin samaa mieltä	18 (357)	18 (186)	16 (163)	62 (8)	26 (144)	19 (186)	6 (27)
Jokseenkin eri mieltä	27 (544)	26 (263)	28 (280)	8 (1)	25 (137)	31 (307)	22 (100)
Täysin eri mieltä	45 (912)	42 (426)	48 (483)	23 (3)	31 (174)	42 (427)	67 (310)
En osaa sanoa	3 (63)	3 (34)	3 (28)	8 (1)	4 (24)	2 (17)	5 (21)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot ”muu” (n = 10) ja ”en halua sanoa” (n = 3)

M11_1_4 Ostaisin mieluummin itsehoitolääkkeeni päivittäistavarakaupasta kuin apteekista

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Täysin samaa mieltä	18 (361)	18 (184)	17 (176)	8 (1)	19 (107)	20 (203)	11 (50)
Jokseenkin samaa mieltä	27 (545)	25 (248)	29 (294)	23 (3)	28 (156)	28 (286)	22 (102)
Jokseenkin eri mieltä	23 (457)	23 (236)	22 (219)	15 (2)	22 (125)	22 (222)	24 (110)
Täysin eri mieltä	21 (436)	22 (226)	21 (207)	23 (3)	21 (116)	18 (186)	29 (135)
En osaa sanoa	12 (236)	12 (116)	12 (116)	31 (4)	10 (54)	11 (112)	15 (69)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

M11_1_6 Voisin ostaa lääkkeeni apteekin verkkopalvelusta

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Täysin samaa mieltä	20 (413)	22 (221)	19 (190)	15 (2)	24 (134)	22 (218)	13 (61)
Jokseenkin samaa mieltä	33 (672)	31 (315)	35 (350)	54 (7)	33 (182)	36 (361)	28 (128)
Jokseenkin eri mieltä	22 (452)	21 (211)	24 (240)	8 (1)	23 (130)	21 (208)	25 (114)
Täysin eri mieltä	17 (345)	18 (184)	16 (159)	15 (2)	13 (71)	15 (153)	26 (122)
En osaa sanoa	7 (151)	8 (78)	7 (72)	8 (1)	7 (41)	7 (69)	9 (41)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

M11_1_5 Asioisin mieluummin itse apteekissa kuin tilaisin lääkkeeni apteekin verkkopalvelusta

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Täysin samaa mieltä	37 (758)	39 (397)	36 (360)	8 (1)	31 (174)	34 (346)	51 (238)
Jokseenkin samaa mieltä	30 (605)	27 (276)	32 (322)	54 (7)	32 (181)	30 (297)	27 (126)
Jokseenkin eri mieltä	18 (372)	18 (179)	19 (192)	8 (1)	19 (104)	21 (214)	12 (55)
Täysin eri mieltä	8 (162)	9 (91)	7 (70)	8 (1)	10 (54)	8 (81)	6 (27)
En osaa sanoa	7 (136)	7 (67)	7 (66)	23 (3)	8 (46)	7 (70)	4 (20)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

M11_1_7 Haluan, että lääkkeitä ostaessani minulla on mahdollisuus saada neuvontaa farmaseutilta tai proviisorilta

Vastausvaihtoehdot	Yhteensä n = 2033 % (n)	Naiset n = 1009 % (n)	Miehet n = 1011 % (n)	Muut* n = 13 % (n)	18–34 v. n = 558 % (n)	35–64 v. n = 1009 % (n)	65–79 v. n = 466 % (n)
Täysin samaa mieltä	41 (837)	47 (473)	35 (358)	46 (6)	36 (201)	41 (410)	49 (227)
Jokseenkin samaa mieltä	42 (862)	41 (414)	44 (442)	46 (6)	43 (241)	42 (428)	42 (194)
Jokseenkin eri mieltä	9 (179)	6 (63)	11 (115)	8 (1)	11 (64)	10 (96)	4 (20)
Täysin eri mieltä	3 (55)	1 (14)	4 (41)	0 (0)	3 (17)	3 (33)	1 (5)
En osaa sanoa	5 (99)	4 (44)	5 (55)	0 (0)	6 (36)	4 (43)	4 (20)

*Sukupuolen vastausvaihtoehdot "muu" (n = 10) ja "en halua sanoa" (n = 3)

Liite 9. Jakaumat kaikista kyselyn muuttujista, % (n) / Distributions, all variables, % (n)

M1 TAUSTAMUUTTUUJAT

M1 BACKGROUND CHARACTERISTICS

M1_1 Mikä on sukupuolesi? (n = 2 033)

What is your gender? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Nainen Women	49,6 (1 009)
2 Mies Men	49,7 (1 011)
3 Muu Other	0,5 (10)
4 En halua sanoa I don't want to say	0,1 (3)

M1_2 Ikäjakauma, vuotta. (n = 2 033)

Age distribution, years. (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
18–24	10,3 (209)
25–29	8,6 (174)
30–34	8,6 (175)
35–39	8,4 (170)
40–44	8,6 (175)
45–49	8,2 (166)
50–54	7,5 (152)
55–59	8,7 (177)
60–64	8,3 (168)
65–69	11,3 (230)
70–74	7,7 (156)
75–79	3,9 (80)

M1_3 Mikä on siviilisäätysi? (n = 2 033)

What is your civil status? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Naimisissa, rekisteröidyssä parisuhteessa tai avoliitossa Married, cohabiting or in a registered partnership	57,3 (1 165)
2 Naimaton Unmarried	27,9 (568)
3 Asumuserossa tai eronnut Separated or divorced	11,8 (240)
4 Leski Widow	3,0 (60)

M1_4 Kuinka monta henkilöä, itsesi mukaan lukien, kotitalouteesi kuuluu? (n = 2 033)

(n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 aikuista 1 adult	40,4 (821)
2 aikuista 2 adults	53,5 (1088)
3 aikuista 3 adults	5,0 (102)
4–10 aikuista 4–10 adults	1,1 (22)
0 alle 18-vuotiasta lasta	75,7 (1538)
1 alle 18-vuotiasta lasta	9,8 (199)
2 alle 18-vuotiasta lasta	10,1 (205)
3 alle 18-vuotiasta lasta	3,0 (61)
4–11 alle 18-vuotiasta lasta	1,4 (29)

M1_5 Mitä teet päätoimisesti?

What is your employment status? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Olen työssä kokopäiväisesti I work full-time	41,3 (840)

2 Olen työssä osapäiväisesti I work part-time	7,3 (149)
3 Olen osin työssä, osin eläkkeellä I'm partly working, partly retired	1,9 (39)
4 Olen työtön tai lomautettu I'm unemployed or laid off	6,4 (129)
5 Olen eläkkeellä I'm retired	27,5 (559)
6 Olen äitiys- tai isyysvapaalla, vanhempainvapaalla tai hoitovapaalla I'm on maternity or paternity leave, parental leave or child care leave	1,7 (35)
7 Opiskelen I'm a student	10,3 (209)
8 Olen pitkäaikaisella (> 6 kk) sairauslomalla I'm on long-term (> 6 months) sick leave	1,5 (30)
99 Jotakin muuta Something else	2,1 (43)

M1_6 Mikä on korkein koulutuksesi? (n = 2 033)

What is the highest level of education you have completed? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Peruskoulu tai kansakoulu Basic education	7,8 (158)
2 Lukio General upper secondary education	10,5 (213)
3 Ammatillinen koulutus Vocational education and training	38,7 (786)
4 Ammattikorkeakoulu Polytechnic education	21,0 (428)
5 Yliopisto tai korkeakoulu University or other academic education	21,1 (429)
6 Muu Something else	0,9 (19)

M1_7 Onko sinulla jokin terveydenhuoltoalan koulutus? (n = 2 033)

Do you have a degree in health care? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Ei	85,5 (1739)

No	
2 Kyllä Yes	14,5 (294)

M1_8 Mikä on nykyinen asuinalueesi? (n = 2 033)

What is your current residential area? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Pääkaupunkiseudun (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) keskusta tai lähiö Helsinki metropolitan area (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) or suburb	23,3 (474)
2 Muun kaupungin keskusta tai lähiö Other city centre or suburb	48,9 (994)
3 Kunnan keskusta, kirkonkylä tai taajama Centre of municipality, village or conurbation	12,5 (255)
4 Haja-asutusalue tai maaseutu Sparsely populated area or countryside	15,3 (310)

M1_13 Mikä hyvinvointialue tuottaa terveysterveystoimintasi? (n = 2 033)

Which wellbeing services county organizes your health services? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Helsinki	14,9 (302)
2 Itä-Uusimaa East Uusimaa	1,9 (39)
3 Keski-Uusimaa Central Uusimaa	4,2 (84)
4 Länsi-Uusimaa West Uusimaa	6,1 (124)
5 Vantaa-Kerava Vantaa and Kerava	4,1 (83)
6 Varsinais-Suomi Southwest Finland	8,8 (179)
7 Satakunta	3,9 (179)
8 Kanta-Häme	2,9 (60)
9 Pirkanmaa	9,7 (198)
10 Päijät-Häme	3,7 (76)
11 Kymenlaakso	2,9 (59)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
12 Etelä-Karjala South Karelia	2,2 (45)
13 Etelä-Savo South Savo	2,3 (46)
14 Pohjois-Savo North Savo	4,5 (92)
15 Pohjois-Karjala North Karelia	2,7 (55)
16 Keski-Suomi Central Finland	5,0 (102)
17 Etelä-Pohjanmaa South Ostrobothnia	3,3 (68)
18 Pohjanmaa Ostrobothnia	2,8 (57)
19 Keski-Pohjanmaa Central Ostrobothnia	1,2 (24)
20 Pohjois-Pohjanmaa North Ostrobothnia	7,8 (158)
21 Kainuu	1,2 (25)
22 Lappi Lapland	3,1 (64)
23 Ahvenanmaa Åland	0 (0)
99 En osaa sanoa I don't know	0,8 (15)

M1_10 Mitkä ovat kotitaloutesi jäsenten yhteenlasketut käytettävissä olevat kuukausitulot (tulot verojen jälkeen?) (n = 2 033)

What is the combined monthly income of your household after taxes? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Enintään 1000 € 1000 € or less	7,0 (143)
2 1001–2000 €	15,6 (317)
3 2001–3000 €	17,5 (356)
4 3001–4000 €	16,1 (328)
5 4001–5000 €	12,4 (252)
6 5001–8000 €	11,0 (223)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
7 Yli 8000 € More than 8000 €	3,7 (76)
8 En osaa vastata I cannot answer	5,6 (113)
9 En halua vastata I don't want to say	11,1 (225)

M2 TERVEYS JA LÄÄKKEET

M2 HEALTH AND MEDICINES

M2_1 Millainen on terveydentilasi nykyisin? (n = 2 033)

What is your current health status? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvä Good	25,4 (517)
2 Melko hyvä Quite good	40,3 (820)
3 Kohtalainen Moderate	26,5 (540)
4 Melko huono Quite poor	6,5 (132)
5 Huono Poor	1,2 (24)

M2_2 Onko sinulla sairaus tai vamma, joka haittaa toiminta- ja työkykyä? (n = 2 033)

Do you have an illness or disability that limits your functional capacity and working ability? (n = 2 033)

	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Ei No	63,9 (1300)
2 Kyllä Yes	36,1 (733)

M2_3 Oletko viimeksi kuluneen viikon (7 pv) aikana käyttänyt mitään seuraavista lääkärin määräämistä lääkkeistä? Voit valita useita vaihtoehtoja. (n = 2 033)

Have you used any of the following prescription medicines during the last week (7 days)? You may choose multiple options. (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
0 En ole käyttänyt lääkärin määräämiä lääkkeitä I haven't used prescription medicines	28,7 (583)
1 Allergialääkkeitä Allergy medicines	12,7 (257)
2 Astmalääkkeitä Asthma medicines	9,8 (200)
3 Antibiootteja Antibiotics	3,0 (61)
4 Insuliinia Insulin	3,0 (61)
5 Muita diabeteslääkkeitä Other diabetes medicines	9,3 (189)
6 Verenpainelääkkeitä Antihypertensives	27,5 (559)
7 Veronohennuslääkkeitä Antithrombotic medicines	6,2 (126)
8 Kolesterolilääkkeitä Cholesterol medicines	18,9 (385)
9 Sydänlääkkeitä Heart medicines	6,0 (123)
10 Reumalääkkeitä Rheumatoid arthritis medicines	2,5 (51)
11 Särkylääkkeitä Pain killers	25,9 (526)
12 Syöpälääkkeitä Cancer medicines	0,9 (17)
13 Masennuslääkkeitä Antidepressants	9,6 (195)
14 Rauhoittavia lääkkeitä Anxiolytics	4,0 (81)
15 Unilääkkeitä Hypnotics	8,1 (164)
16 Närästyslääkkeitä Heartburn medicines	9,8 (200)
17 Ehkäisyvalmisteita Contraceptives	6,7 (135)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
18 Estrogeenikorvaushoitoja Estrogen replacement therapies	3,8 (77)
19 Eturauhaslääkkeitä Prostate medicines	2,4 (48)
20 Kilpirauhaslääkkeitä Thyroid medicines	6,9 (141)
21 Silmä­sairauksien lääkkeitä Medicines for eye diseases	3,1 (63)
22 Epilepsialääkkeitä Epilepsy medicines	1,1 (22)
23 Ihosairauksien lääkkeitä (voiteita tai tabletteja) Medicines for skin diseases (creams or tablets)	6,6 (134)
24 Migreenilääkkeitä Migraine medicines	3,5 (72)
99 Muita lääkkeitä Other medicines	8,9 (181)

M2_4 Kuinka monta lääkärin määräämää eri lääkettä sinulla on tällä hetkellä käytössäsi? Laske mukaan säännöllisesti ja tarvittaessa käyttämäsi lääkkeet. (n = 2 033)

How many prescription medicines do you currently use? Consider both medicines used regularly and as-needed. (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
0	25,4 (516)
1	17,8 (362)
2	14,1 (287)
3	12,4 (253)
4	8,4 (171)
5	7,2 (147)
6	4,5 (92)
7	3,0 (60)
8	2,1 (42)
9	1,3 (27)
10 tai enemmän 10 or more	3,8 (77)

M2_5 Onko sinulla jokin sairaus, joka oikeuttaa Kelan erityiskorvaukseen lääkkeistä? (n = 2 033)

Do you have an illness that entitles you to the special reimbursement for medicine expenses from the Social Insurance Institution of Finland (SII)? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Ei No	65,5 (1331)
2 Kyllä Yes	34,5 (702)

M2_5_1 → M2_5_10 Merkitse, mitkä seuraavista korvausnumeroista on painettu Kela-korttisi taakse. (n = 702)

Indicate reimbursement numbers that are marked behind your social security card (SII card). (n = 702)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
103	8,0 (162)
104	2,3 (47)
112	1,7 (34)
202	2,4 (49)
203	6,4 (130)
205	5,9 (119)
206	2,8 (57)
207	1,3 (26)
215	6,1 (123)
Jokin muu numero Some other number	17,4 (354)

M2_6 Onko sinulla tällä hetkellä jokin lääkärin toteama tai hoitama pitkäaikaissairaus? Voit valita useita vaihtoehtoja. (n = 2 033)

Are you currently diagnosed with or treated for a long-term illness by a doctor? You may choose several options. (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
0 Ei mitään pitkäaikaissairauksia No long-term illnesses	34,3 (697)
1 Astma tai muu keuhkosairaus Asthma or other lung disease	11,1 (226)
2 Diabetes Diabetes	10,4 (212)
3 Kohonnut verenpaine, verenpainetauti Elevated blood pressure, hypertension	25,3 (513)
4 Kohonnut veren kolesteroli Elevated blood cholesterol level	16,3 (331)
5 Sydänsairaus Heart disease	6,0 (122)
6 Syöpä Cancer	1,6 (32)
7 Reuma Rheumatoid arthritis	2,5 (50)
8 Muu tuki- ja liikuntaelinsairaus tai -vamma Other musculoskeletal disease or injury	12,9 (262)
9 Masennus Depression	9,7 (197)
10 Muu mielenterveysongelma Other mental health problem	6,4 (131)
11 Ihosairaus Skin disease	7,5 (153)
12 Maha-suolikanavan sairaus Gastrointestinal disease	5,0 (102)
13 Kilpirauhasen vajaatoiminta tai muu kilpirauhasen sairaus Hypothyroidism or other thyroid disease	7,4 (151)
14 Silmänsairaus Eye disease	4,1 (83)
15 Epilepsia Epilepsy	0,5 (11)
16 Migreeni tai muu krooninen päänsärky Migraine or other chronic headache	7,8 (158)
99 Muu pitkäaikaissairaus Other long-term illness	10,1 (205)

M2_6_1A Miten hyvin astman tai muun keuhkosairauden hoitoon määrättyt lääkkeet ovat auttaneet? (n = 226)

How well have medicines for asthma or other lung disease helped? (n = 226)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	46,5 (105)
2 Melko hyvin Quite well	30,7 (69)
3 Kohtalaisesti Moderately	13,1 (30)
4 Melko huonosti Quite poorly	2,2 (5)
5 Huonosti Poorly	0,9 (2)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	6,6 (15)

M2_6_1B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan astman tai muun keuhkosairauden lääkähoidosta? (n = 226)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding medicines for asthma or other lung disease? (n = 226)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	5,7 (13)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	14,1 (32)
3 Kerran vuodessa Once a year	26,3 (59)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	16,4 (37)
5 Harvemmin More rarely	37,5 (85)

M2_6_2A Miten hyvin diabeteksen hoitoon määrätty lääkkeet ovat auttaneet? (n = 212)

How well have diabetes medicines helped? (n = 212)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	45,4 (96)
2 Melko hyvin Quite well	33,6 (71)
3 Kohtalaisesti Moderately	10,9 (23)
4 Melko huonosti Quite poorly	5,8 (12)
5 Huonosti Poorly	1,4 (3)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	2,9 (6)

M2_6_2B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan diabeteksen lääkehoidosta? (n = 212)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding diabetes medicines? (n = 212)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	10,0 (21)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	30,4 (64)
3 Kerran vuodessa Once a year	42,0 (89)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once every other year	8,2 (17)
5 Harvemmin More rarely	9,4 (20)

M2_6_3A Miten hyvin kohonneen verenpaineen, verenpainetaudin hoitoon määrätty lääkkeet ovat auttaneet? (n = 513)

How well have medicines for elevated blood pressure, hypertension helped? (n = 513)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	51,3 (263)
2 Melko hyvin Quite well	33,7 (173)
3 Kohtalaisesti Moderately	10,7 (55)
4 Melko huonosti Quite poorly	2,4 (12)
5 Huonosti Poorly	0,6 (3)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	1,3 (7)

M2_6_3B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan kohonneen verenpaineen, verenpainetaudin lääkähoidosta? (n = 513)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding medicines for elevated blood pressure, hypertension? (n = 513)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	3,7 (19)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	13,8 (71)
3 Kerran vuodessa Once a year	45,0 (231)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	12,6 (65)
5 Harvemmin More rarely	24,9 (128)

M2_6_4A Miten hyvin kohonneen veren kolesterolin hoitoon määrätty lääkkeet ovat auttaneet? (n = 331)

How well have medicines for elevated blood cholesterol helped? (n = 331)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	54,9 (182)
2 Melko hyvin Quite well	22,8 (76)
3 Kohtalaisesti Moderately	12,2 (40)
4 Melko huonosti Quite poorly	3,0 (10)
5 Huonosti Poorly	0,9 (3)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	6,3 (21)

M2_6_4B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan kohonneen veren kolesterolin lääkehoidosta? (n = 331)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding medicines for elevated blood cholesterol level? (n = 331)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	5,5 (18)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	12,8 (42)
3 Kerran vuodessa Once a year	52,1 (173)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	12,0 (40)
5 Harvemmin More rarely	17,6 (58)

M2_6_5A Miten hyvin sydänsairauden hoitoon määrättyt lääkkeet ovat auttaneet? (n = 122)

How well have medicines for heart disease helped? (n = 122)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	44,0 (54)
2 Melko hyvin Quite well	35,4 (43)
3 Kohtalaisesti Moderately	10,9 (13)
4 Melko huonosti Quite poorly	2,5 (3)
5 Huonosti Poorly	2,5 (3)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	4,8 (6)

M2_6_5B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan sydänsairauden lääkehoidosta? (n = 122)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding medicines for heart disease? (n = 122)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	8,4 (10)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	14,1 (17)
3 Kerran vuodessa Once a year	41,8 (51)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	10,7 (13)
5 Harvemmin More rarely	24,9 (30)

M2_6_6A Miten hyvin syöpäsairauden hoitoon määrättyt lääkkeet ovat auttaneet? (n = 32)

How well have cancer medicines helped? (n = 32)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	13,3 (4)
2 Melko hyvin Quite well	38,3 (12)
3 Kohtalaisesti Moderately	16,3 (5)
4 Melko huonosti Quite poorly	9,5 (3)
5 Huonosti Poorly	3,3 (1)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	19,3 (6)

M2_6_6B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan syöpäsairauden lääkehoidosta? (n = 32)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding cancer medicines? (n = 32)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	39,4 (12)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	38,3 (12)
3 Kerran vuodessa Once a year	12,8 (4)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	6,4 (2)
5 Harvemmin More rarely	3,0 (1)

M2_6_7A Miten hyvin reuman hoitoon määrätyt lääkkeet ovat auttaneet? (n = 50)

How well have rheumatoid arthritis medicines helped? (n = 50)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	20,4 (10)
2 Melko hyvin Quite well	41,6 (21)
3 Kohtalaisesti Moderately	19,9 (10)
4 Melko huonosti Quite poorly	11,9 (6)
5 Huonosti Poorly	2,2 (1)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	4,0 (2)

M2_6_7B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan reuman lääkehoidosta? (n = 50)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding medicines for rheumatoid arthritis? (n = 50)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	6,3 (3)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	19,9 (10)
3 Kerran vuodessa Once a year	45,9 (23)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	12,2 (6)
5 Harvemmin More rarely	15,8 (8)

M2_6_8A Miten hyvin muun tuki- ja liikuntaelinsairauden tai -vamman hoitoon määrättyt lääkkeet ovat auttaneet? (n = 262)

How well have medicines for other musculoskeletal disease or injury helped? (n = 262)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	4,7 (12)
2 Melko hyvin Quite well	19,5 (51)
3 Kohtalaisesti Moderately	30,1 (79)
4 Melko huonosti Quite poorly	18,0 (47)
5 Huonosti Poorly	9,2 (24)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	18,5 (49)

M2_6_8B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan muun tuki- ja liikuntaelinsairauden tai -vamman lääkähoidosta? (n = 262)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding medicines for other musculoskeletal disease or injury? (n = 262)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	13,3 (35)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	16,6 (44)
3 Kerran vuodessa Once a year	23,8 (62)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	6,9 (18)
5 Harvemmin More rarely	39,4 (103)

M2_6_9A Miten hyvin masennuksen hoitoon määrätyt lääkkeet ovat auttaneet? (n = 197)

How well have depression medicines helped? (n = 197)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	17,8 (35)
2 Melko hyvin Quite well	32,2 (64)
3 Kohtalaisesti Moderately	27,0 (53)
4 Melko huonosti Quite poorly	9,8 (19)
5 Huonosti Poorly	4,4 (9)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	8,7 (17)

M2_6_9B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan masennuksen lääkehoidosta?
(n = 197)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding medicines for depression?
(n = 197)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	19,8 (39)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	18,3 (36)
3 Kerran vuodessa Once a year	24,3 (48)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	6,6 (13)
5 Harvemmin More rarely	31,0 (61)

M2_6_10A Miten hyvin muun mielenterveysongelman hoitoon määrätyt lääkkeet ovat auttaneet? (n = 131)

How well have medicines for other mental health problem helped? (n = 131)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	15,7 (21)
2 Melko hyvin Quite well	30,8 (40)
3 Kohtalaisesti Moderately	28,3 (37)
4 Melko huonosti Quite poorly	7,7 (10)
5 Huonosti Poorly	3,7 (5)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	13,7 (18)

M2_6_10B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan muun mielenterveysongelman lääkeshoidosta? (n = 131)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding medicines for other mental health problem? (n = 131)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	21,5 (28)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	21,5 (28)
3 Kerran vuodessa Once a year	22,6 (30)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	6,9 (9)
5 Harvemmin More rarely	27,5 (36)

M2_6_11A Miten hyvin ihosairauden hoitoon määrätyt lääkkeet ovat auttaneet? (n = 153)

How well have skin disease medicines helped? (n = 153)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	25,5 (39)
2 Melko hyvin Quite well	32,0 (49)
3 Kohtalaisesti Moderately	27,7 (43)
4 Melko huonosti Quite poorly	5,2 (8)
5 Huonosti Poorly	3,3 (5)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long term-illness	6,4 (10)

M2_6_11B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan ihosairauden lääkehoidosta?
(n = 153)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding medicines for skin disease?
(n = 153)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	5,4 (8)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	12,2 (19)
3 Kerran vuodessa Once a year	20,1 (31)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	18,5 (28)
5 Harvemmin More rarely	43,8 (67)

M2_6_12A Miten hyvin maha-suolikanavan sairauden hoitoon määrätyt lääkkeet ovat auttaneet? (n = 102)

How well have gastrointestinal disease medicines helped? (n = 102)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	27,5 (28)
2 Melko hyvin Quite well	21,4 (22)
3 Kohtalaisesti Moderately	24,9 (25)
4 Melko huonosti Quite poorly	10,7 (11)
5 Huonosti Poorly	2,0 (2)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	13,5 (14)

M2_6_12B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan maha-suolikanavan sairauden lääkähoidosta? (n = 102)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding medicines for gastrointestinal disease? (n = 102)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	12,0 (12)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	11,9 (12)
3 Kerran vuodessa Once a year	35,1 (36)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	9,8 (10)
5 Harvemmin More rarely	31,3 (32)

M2_6_13A Miten hyvin kilpirauhasen vajaatoiminnan tai muun kilpirauhasen sairauden hoitoon määrättyt lääkkeet ovat auttaneet? (n = 151)

How well have medicines for hypothyroidism or other thyroid disease helped? (n = 151)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	50,0 (75)
2 Melko hyvin Quite well	30,6 (46)
3 Kohtalaisesti Moderately	14,1 (21)
4 Melko huonosti Quite poorly	2,0 (3)
5 Huonosti Poorly	0,6 (1)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	2,7 (4)

M2_6_13B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan kilpirauhasen vajaatoiminnan tai muun kilpirauhasen sairauden lääkähoidosta? (n = 151)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding medicines for hypothyroidism or other thyroid disease? (n = 151)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	8,6 (13)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	14,7 (22)
3 Kerran vuodessa Once a year	48,2 (73)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	11,8 (18)
5 Harvemmin More rarely	16,8 (25)

M2_6_14A Miten hyvin silmäsairauden hoitoon määrätyt lääkkeet ovat auttaneet? (n = 83)

How well have eye disease medicines helped? (n = 83)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	27,0 (22)
2 Melko hyvin Quite well	26,7 (22)
3 Kohtalaisesti Moderately	13,4 (11)
4 Melko huonosti Quite poorly	6,3 (5)
5 Huonosti Poorly	3,6 (3)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	22,9 (19)

M2_6_14B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan silmäsairauden lääkehoidosta? (n = 83)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding medicines for eye disease?
(n = 83)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	6,1 (5)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	14,8 (12)
3 Kerran vuodessa Once a year	32,7 (27)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	24,7 (20)
5 Harvemmin More rarely	21,7 (18)

M2_6_15A Miten hyvin epilepsian hoitoon määrätty lääkkeet ovat auttaneet? (n = 11)

How well have epilepsy medicines helped? (n = 11)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	81,3 (9)
2 Melko hyvin Quite well	18,7 (2)
3 Kohtalaisesti Moderately	0 (0)
4 Melko huonosti Quite poorly	0 (0)
5 Huonosti Poorly	0 (0)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	0 (0)

M2_6_15B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan epilepsian lääkehoidosta? (n = 11)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding medicines for epilepsy? (n = 11)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	27,0 (3)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	9,1 (1)
3 Kerran vuodessa Once a year	17,9 (2)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	9,2 (1)
5 Harvemmin More rarely	4 (36,9)

M2_6_16A Miten hyvin migreenin tai muun kroonisen päänsäryn hoitoon määrätty lääkkeet ovat auttaneet? (n = 158)

How well have medicines for migraine or another chronic headache helped? (n = 158)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Hyvin Well	25,9 (41)
2 Melko hyvin Quite well	42,0 (66)
3 Kohtalaisesti Moderately	17,6 (28)
4 Melko huonosti Quite poorly	5,0 (8)
5 Huonosti Poorly	4,5 (7)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	5,0 (8)

M2_6_16B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan migreenin tai muun kroonisen päänsäryn lääkeshoidosta? (n = 158)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding medicines for migraine or another chronic headache? (n = 158)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	7,0 (11)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	8,3 (13)
3 Kerran vuodessa Once a year	33,7 (53)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	12,7 (20)
5 Harvemmin More rarely	38,3 (60)

M2_6_17A Miten hyvin muun pitkäaikaissairauden hoitoon määrättyt lääkkeet ovat auttaneet? (n = 205)

How well have medicines for other long-term illness helped? (n = 205)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)*
1 Hyvin Well	24,2 (50)
2 Melko hyvin Quite well	24,5 (50)
3 Kohtalaisesti Moderately	25,0 (51)
4 Melko huonosti Quite poorly	5,3 (11)
5 Huonosti Poorly	3,4 (7)
99 En käytä lääkkeitä tähän pitkäaikaissairauteeni I don't use medicines to treat my long-term illness	17,7 (36)

*Painokertoimien käytön takia prosenttiosuudet voivat poiketa hieman laskennallisesta prosenttiosuudesta.

M2_6_17B Kuinka usein olet yhteydessä lääkäriisi tai hoitajaan muun pitkäaikaissairauden lääkeshoidosta? (n = 205)

How often are you in contact with your doctor or nurse regarding medicines for other long-term illness? (n = 205)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Vähintään joka kolmas kuukausi At least every third month	11,7 (24)
2 Vähintään kerran puolessa vuodessa At least once in six months	18,8 (39)
3 Kerran vuodessa Once a year	26,6 (55)
4 Kerran kahdessa vuodessa Once in every other year	9,4 (19)
5 Harvemmin More rarely	33,6 (69)

M2_8 Oletko viimeksi kuluneen viikon (7 pv) aikana käyttänyt mitään ilman reseptiä apteekista saatavia lääkkeitä (itsehoitolääkkeet) (pois lukien vitamiinit, hivenaineet ja rohdosvalmisteet)? (n = 2 033)

Have you used any medicines available without prescription (over-the-counter medicines, OTC) (excluding vitamins, mineral supplements and herbal products) during the last week (7 days)? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 En No	56,3 (1144)
2 Kyllä Yes	43,7 (889)

M2_9 Kuinka usein yleensä käytät ilman reseptiä apteekista saatavia lääkkeitä (pois lukien vitamiinit, hivenaineet ja rohdosvalmisteet)? (n = 2 033)

How often do you usually use medicines available without prescription (over-the-counter medicines, OTC) (excluding vitamins, mineral supplements and herbal products)? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Päivittäin Every day	7,2 (146)
2 Muutaman kerran viikossa A few times a week	9,6 (196)
3 Kerran viikossa Once a week	8,4 (171)
4 1–2 kertaa kuukaudessa Once or twice a month	25,2 (512)
5 Harvemmin kuin kerran kuukaudessa Less than once a month	42,2 (858)
6 Ei koskaan Never	7,4 (150)

M2_10 Oletko viimeksi kuluneen viikon (7 pv) aikana käyttänyt mitään vitamiini- tai hivenainevalmisteita? (n = 2 033)

Have you used vitamins or mineral supplements during the last week (7 days)? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 En No	34,7 (705)
2 Kyllä Yes	65,3 (1328)

M2_11 Arvioi, kuinka paljon sinulla kuluu rahaa lääkärin määräämiin lääkkeisiin vuoden aikana. (n = 2 033)

Estimate how much you spend on your prescription medicines in one year. (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 En käytä lääkärin määräämiä lääkkeitä I don't use prescription medicines	12,1 (246)
2 Alle 100 € Less than 100 €	31,0 (631)
3 100–299 €	26,4 (536)
4 300–499 €	11,3 (230)
5 500 € tai enemmän	12,3 (249)
6 En osaa sanoa I don't know	6,9 (140)

M2_12 Ylittivätkö lääkekulusi viime vuonna vuosiomavastuun eli niin sanotun lääkekaton (592,16 euroa)? (n = 2 033)

Last year, did your medicine expenses exceed the annual out-of-pocket maximum (592,16 €), after which you received an additional reimbursement on your prescription medicines? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Ei No	80,4 (1634)
2 Kyllä Yes	11,9 (243)
3 En osaa sanoa I don't know	7,7 (156)

M2_13 Onko sinulla ollut viimeksi kuluneen vuoden aikana taloudellisia ongelmia hankkia lääkärin määräämiä lääkkeitäsi? (n = 2 033)

Have you had financial difficulties in buying prescription medicines during the last year? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
0 En ole käyttänyt lääkärin määräämiä lääkkeitä I haven't used prescription medicines	17,9 (364)
1 Ei ole ollut lainkaan ongelmia I have had no difficulties	62,5 (1270)
2 On ollut jonkin verran ongelmia I have had some difficulties	15,7 (319)
3 On ollut paljon ongelmia I have had plenty of difficulties	4,0 (81)

M3 OSALLISTUMINEN PÄÄTÖKSENTEKOON

Seuraavat väittämät koskevat osallistumistasi lääkkeen valintaan lääkärin vastaanotolla ja apteekissa. Vastaahan jokaiseen väittämään, vaikka et tällä hetkellä käyttäisikään mitään lääkettä. (n = 2 033)

Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023	Täysin samaa mieltä I fully agree % (n)	Jokseenkin samaa mieltä I partly agree % (n)	Jokseenkin eri mieltä I partly disagree % (n)	Täysin eri mieltä I fully disagree % (n)	En osaa sanoa I don't know % (n)
M3_1_1 Haluan keskustella lääkärin kanssa hoitovaihtoehtoista	44,1 (897)	39,3 (800)	8,6 (176)	3,3 (68)	4,6 (93)
M3_1_2 Haluan keskustella lääkärin kanssa lääkkeen valinnasta	34,3 (698)	41,3 (841)	14,8 (302)	5,1 (103)	4,4 (90)
M3_1_3 Haluan päättää lääkkeen valinnasta yhdessä lääkärin kanssa	30,8 (626)	39,2 (798)	18,9 (365)	7,0 (143)	5,0 (101)
M3_1_4 Yleensä olen hieman pettynyt, jos minulla ei ole lääkereseptiä mukanani, kun poistun lääkärin vastaanotolta	3,7 (75)	11,3 (230)	23,9 (487)	49,8 (1013)	11,3 (229)
M3_1_5 Haluan keskustella apteekissa lääkkeeni edullisemmista rinnakkaisvalmisteista, jos sellaisia vaihtoehtoja on tarjolla.	46,2 (939)	32,4 (659)	11,3 (230)	5,4 (111)	4,6 (94)

M8 LÄÄKKEISIIN LIITTYVÄ NEUVONTA JA TIETO

M8_1 Kun viimeksi kävit lääkärin vastaanotolla tai etävastaanotolla, saitko neuvoja sinulle määrättyjen lääkkeiden käytöstä? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Kyllä, hyödyllisiä neuvoja	47,7 (970)
2 Kyllä, neuvoja, joita en tarvinnut	12,9 (262)
3 En, vaikka olisin tarvinnut	4,8 (97)
4 En, mutta en olisi halunnutkaan	14,9 (302)
5 En muista	11,1 (225)
6 En ole käynyt lääkärin vastaanotolla tai minulla ei ole käytössäni reseptilääkkeitä	8,7 (177)

M8_2 Kun viimeksi kävit apteekissa tai apteekin verkko- tai mobiilipalvelussa ostamassa lääkärin määräämiä lääkkeitä, saitko neuvoja niiden käytöstä? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Kyllä, hyödyllisiä neuvoja	49,3 (1002)
2 Kyllä, neuvoja, joita en tarvinnut	19,4 (395)
3 En, vaikka olisin tarvinnut	2,0 (40)
4 En, mutta en olisi halunnutkaan	15,6 (318)
5 En muista	6,7 (136)
6 En ole ostanut lääkärin määräämiä lääkkeitä apteekista	7,1 (143)

M8_5 Oletko saanut tietoja käyttämistäsi lääkkeistä viimeksi kuluneen vuoden (12 kk) aikana? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 En ole	38,4 (781)
2 Olen	61,6 (1252)

M8_5_x Jos vastannut edelliseen "Olen": Mistä? (n = 1 252)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
---	--

1 Lääkäriltä	57,9 (725)
2 Apteekista	77,5 (970)
3 Terveydenhoitajalta, sairaanhoitajalta	19,9 (249)
4 Sukulaisilta, ystävilta	5,5 (69)
5 Lehdistä, kirjoista	1,3 (17)
6 Radiosta, TV:stä	0,3 (4)
7 Mainoksista	0,7 (9)
8 Internetistä	22,4 (281)
9 Luontaistuotekaupasta	0,6 (8)
10 Pakkausselosteesta	36,5 (457)
11 Palvelupuhelimesta	0,9 (12)
12 Jokin muu	1,0 (13)

M8_5_8_x Jos vastannut edelliseen 8 "Internet": Mistä sait tietoa internetistä? (n = 281)

	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 Viranomaisen verkkosivu (esim. Fimea, Kela)	25,4 (71)
2 Apteekin tai verkkoapteekin verkkosivut ja niiltä löytyvät palvelut (esim. chat)	37,1 (104)
3 Potilasjärjestöjen verkkosivut	5,8 (16)
4 Terveyskeskuksen, lääkärikeskuksen tai sairaalan verkkosivut	9,9 (28)
5 Lääkeyritysten verkkosivut	22,7 (64)
6 www.terveyskyla.fi	13,3 (37)
7 www.terveyskirjasto.fi	51,6 (145)
8 Terveystietosivut (esim. terve.fi, tohtori.fi)	26,3 (74)
9 www.laakeinfo.fi	42,9 (121)
10 Wikipedia	13,0 (37)
11 Blogit	1,5 (4)
12 Yleiset keskustelufoorumit (esim. suomi24.fi, vauva.fi)	9,9 (28)
13 Suljetut keskustelufoorumit (esim. potilasjärjestöjen ylläpitämät keskustelufoorumit tai Facebook-ryhmät)	7,9 (22)
14 Yhteisöpalvelut tai kuvien ja videoiden jakelupalvelut (esim. Facebook, YouTube, TikTok, Instagram, Twitter)	8,0 (23)
15 Tekoäly (esim. ChatGPT)	1,4 (4)
16 Jokin muu	4,9 (14)

M8_6_x Millaista tietoa tarvitsisit lääkkeistä lisää? Voit valita useamman vaihtoehdon. (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
Lääkkeen käyttöön liittyvää tietoa	
1 Lääkkeen annostus	15,0 (304)
2 Käyttötarkoitus	11,0 (225)
3 Lääkkeen ottamiseen liittyvät ohjeet	19,3 (393)
4 Käyttö raskauden ja imetyksen aikana	2,5 (51)
5 Käyttö lapsilla	3,8 (76)
6 Käyttö iäkkäillä	3,9 (79)
7 Käytön lopetus	11,8 (239)
8 Kuinka kauan lääkkeen käyttöä voi/pitää jatkaa	19,8 (403)
Lääkkeen tehoon liittyvää tietoa	
9 Lääkkeen käytöstä koituva hyöty	14,2 (288)
10 Vaikutustapa	17,3 (352)
11 Mitä teen, jos lääke ei tehoa	16,2 (330)
Lääkkeen turvallisuuden liittyvää tietoa	
12 Haittavaikutukset	36,8 (748)
13 Yhteisvaikutukset muiden lääkkeiden kanssa	31,3 (637)
14 Yhteisvaikutukset ravintolisien, vitamiinien tai kivennäisaineiden kanssa	19,6 (399)
15 Yhteisvaikutukset alkoholin kanssa	13,8 (281)
16 Yhteisvaikutukset ruoan kanssa	17,7 (359)
17 Vaikutus ajokykyyn tai laitteiden käyttöön	11,6 (237)
Muuta tietoa	
18 Säilytys	9,3 (190)
19 Lääkkeen ulkonäkö	1,4 (28)
20 Lääkkeen kuva	2,1 (42)
21 Hinta	20,6 (418)
22 Kelan lääkekorvaukset	15,0 (305)
23 Lääkkeen vaihto rinnakkaisvalmisteeseen apteekissa	17,7 (360)
24 Lääkkeiden ympäristövaikutukset	4,4 (90)
25 Jotakin muuta tietoa	2,4 (49)
99 Lääkkeistä on riittävästi tietoa, sitä ei tarvitse lisää	24,6 (500)

*Kyselyssä vaihtoehtojen järjestys oli satunnainen kullekin vastaajalle. Väliotsikoita ei käytetty kyselyssä.

M8_7 Millainen on tietämyksesi käyttämiesi lääkkeiden vaikutuksesta ajokykyyn? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
---	--

0 En käytä lääkkeitä	16,6 (337)
1 Erittäin hyvä	47,2 (959)
2 Melko hyvä	31,7 (645)
3 Melko huono	3,6 (74)
4 Erittäin huono	0,9 (19)

M8_8 Läkkeitä, joilla on vaikutusta autolla ajoon tai muihin tarkkaavaisuutta vaativiin tehtäviin, kutsutaan kolmioläkkeiksi. Nimitys johtuu pakkauksen kyljessä olevasta punaisesta varoituskolmiosta. Oletko saanut tietoa käyttämiesi kolmioläkkeiden vaikutuksista ajokykyyn? Voit valita useita vaihtoehtoja. (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Läkkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
0 En ole koskaan käyttänyt kolmioläkkeitä	21,0 (428)
1 Kyllä, lääkäriltä	43,0 (874)
2 Kyllä, apteekista	51,0 (1037)
3 Kyllä, muulta terveydenhuollon ammattilaiselta	8,7 (178)
4 Kyllä, läheisiltä	7,2 (145)
5 Kyllä, olen selvittänyt itse	26,1 (531)
6 En ole saanut	2,5 (50)
7 Ei ole ollut tarvetta, koska en aja autoa	6,7 (137)

M9 TERVEYDEN LUKUTAITO

Seuraavat väittämät koskevat tietoa, jota saat terveydestäsi ja lääkkeistäsi. Vastaathan jokaiseen väittämään, vaikka et tällä hetkellä käyttäisikään mitään lääkettä. (n = 2 033)

Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023	Aina % (n)	Usein % (n)	Joskus % (n)	Harvoin % (n)	Ei koskaan % (n)
M9_1_1 Kuinka usein sinulla on ongelmia ymmärtää terveydentilaasi liittyviä asioita, koska saamasi kirjallinen materiaali on vaikeaselkoista?	1,2 (25)	7,2 (147)	28,8 (585)	42,3 (859)	20,5 (416)
M9_1_2 Onko sinulla tapana lukea lääkepakkauksesta löytyvä pakkausseloste ennen kuin aloitat uuden lääkityksen ensimmäistä kertaa?	29,6 (602)	30,0 (611)	24,0 (488)	12,2 (249)	4,1 (84)
M9_1_3 Kuinka usein lääkepakkauksesta löytyvän pakkausselosteen ohjeita on mielestäsi vaikea ymmärtää?	2,5 (50)	9,3 (189)	32,9 (669)	42,3 (860)	13,0 (265)
M9_1_4 Kuinka usein lääkepakkaukseen liimatun tarralapun ohjeita on mielestäsi vaikea ymmärtää?	1,6 (32)	4,1 (83)	18,6 (378)	45,4 (923)	30,4 (618)

M11 LÄÄKKEIDEN OSTOPAIKAT

M11 PURCHASE PLACES OF MEDICINES

Kun ajattelet omia kokemuksiasi lääkkeiden ostamisesta, miten samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä? Annathan arviosi jokaisesta väittämästä, vaikka et tällä hetkellä käyttäisikään mitään lääkettä. (n = 2 033)

The following statements concern purchasing of medicines. Please answer even if you have not purchased medicines yourself. (n = 2 033)

Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023	Täysin samaa mieltä I fully agree % (n)	Jokseenkin samaa mieltä I partly agree % (n)	Jokseenkin eri mieltä I partly disagree % (n)	Täysin eri mieltä I fully disagree % (n)	En osaa sanoa I don't know % (n)
M11_1_1 Apteekkeja on riittävän lähellä, jotta saan lääkkeeni vaivattomasti There are pharmacies situated close enough so that I can obtain medicines easily	65,2 (1325)	26,5 (539)	5,9 (121)	1,9 (38)	0,5 (11)
M11_1_2 Lääkkeiden hankinta on vaikeaa vähäisten ostopaikkojen vuoksi Obtaining medicines is difficult because of the lack of places from which to buy them	2,1 (42)	6,8 (139)	23,0 (467)	65,3 (1328)	2,8 (56)
M11_1_3 Olen usein ollut tilanteessa, jossa olisin tarvinnut lääkettä, mutta apteekki on ollut kiinni I have often been in a situation where I needed a medicine, but the pharmacy was closed	7,8 (158)	17,6 (357)	26,7 (544)	44,8 (912)	3,1 (63)
M11_1_4 Ostaisin mieluummin itsehoitolääkkeeni päivittäistavarakaupasta kuin apteekista I would rather buy over- the-counter (OTC) medicines from a grocery store than a pharmacy	17,7 (361)	26,8 (544)	22,5 (457)	21,4 (436)	11,6 (235)
M11_1_6 Voisin ostaa lääkkeeni apteekin verkkopalvelusta	20,4 (414)	33,0 (671)	22,2 (452)	17,0 (346)	7,4 (151)

Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023	Täysin samaa mieltä I fully agree % (n)	Jokseenkin samaa mieltä I partly agree % (n)	Jokseenkin eri mieltä I partly disagree % (n)	Täysin eri mieltä I fully disagree % (n)	En osaa sanoa I don't know % (n)
I could buy my medicines from a pharmacy webstore					
M11_1_5 Asioisin mieluummin itse apteekissa kuin tilaisin lääkkeeni apteekin verkkopalvelusta I would rather visit a pharmacy than order my medicines from a pharmacy webstore	37,3 (758)	29,8 (605)	18,3 (372)	8,0 (162)	6,7 (136)
M11_1_7 Haluan, että lääkkeitä ostaessani minulla on mahdollisuus saada neuvontaa farmaseutilta tai proviisorilta	41,2 (837)	42,4 (862)	8,9 (180)	2,7 (55)	4,9 (99)

M14 ROKOTTEET

M14 VACCINES

Seuraavat väittämät koskevat käsityksiäsi ja kokemuksiäsi rokottamisesta ja rokotteista. Tässä yhteydessä rokotteilla tarkoitetaan julkisen rokotusohjelman mukaisia maksuttomia rokotteita. Vastaathan jokaiseen väittämään, vaikka et olisi viime aikoina ottanut rokotuksia. (n = 2 033)

The following statements concern your experiences on vaccines and vaccinating. Please answer each statement even if you have not had any vaccines lately. (n = 2 033)

Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023	Täysin samaa mieltä I fully agree % (n)	Jokseenkin samaa mieltä I partly agree % (n)	Jokseenkin eri mieltä I partly disagree % (n)	Täysin eri mieltä I fully disagree % (n)	En osaa sanoa I don't know % (n)
M14_1_1 Kaikkien tulisi rokottautua kansallisen rokotusohjelman mukaisesti Everyone should get vaccinated according to the national vaccination program	57,8 (1176)	27,2 (552)	7,5 (153)	4,8 (97)	2,7 (55)
M14_1_2 Rokotteet ovat turvallisia Vaccines are safe	35,7 (725)	46,6 (947)	10,3 (210)	3,3 (68)	4,1 (83)
M14_1_3 Rokottaminen on hyvä tapa suojautua tauteja vastaan Vaccinating is a good way to protect against diseases	61,2 (1243)	29,9 (608)	5,4 (110)	1,6 (33)	1,9 (39)
M14_1_4 Tiedän, mitä rokotuksia minulla tulisi olla I know what vaccinations I should have	36,9 (750)	43,3 (881)	13,5 (275)	2,5 (51)	3,7 (75)
M14_1_5 Rokotussuojani on ajan tasalla My vaccination cover is up-to-date	44,9 (914)	35,3 (717)	8,5 (172)	2,5 (51)	8,8 (179)
M14_1_5_1* Rokotussuojani ei ole ajan tasalla, koska kulkeminen terveydenhuollon toimipisteeseen on hankalaa (n = 941)	2,7 (26)	7,5 (71)	27,8 (262)	59,1 (556)	2,8 (26)

Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023	Täysin samaa mieltä I fully agree % (n)	Jokseenkin samaa mieltä I partly agree % (n)	Jokseenkin eri mieltä I partly disagree % (n)	Täysin eri mieltä I fully disagree % (n)	En osaa sanoa I don't know % (n)
M14_1_5_2* Rokotussuojani ei ole ajan tasalla, koska ajanvaraus rokotukseen on hankalaa (n = 941)	4,1 (38)	15,5 (145)	28,7 (270)	46,9 (441)	4,9 (46)
M14_1_5_3* Rokotussuojani ei ole ajan tasalla, koska minulle on epäselvää, milloin rokotukset pitää ottaa tai hankkia niihin tehoste (n = 941)	15,9 (150)	32,0 (301)	22,4 (211)	25,9 (243)	3,8 (36)
M14_1_5_4* Rokotussuojani ei ole ajan tasalla, koska en usko tarvitsevani rokotteita (n = 941)	3,7 (35)	13,6 (128)	20,8 (195)	57,1 (537)	4,9 (46)
M14_1_5_5* Rokotussuojani ei ole ajan tasalla, koska minulla on epäilyksiä rokotteita tai rokotuksia kohtaan (n = 941)	4,9 (46)	12,7 (119)	17,9 (169)	60,5 (569)	4,0 (38)
M14_1_6 Minulla on tarpeeksi tietoa rokotuksilla ehkäistävästä taudista I have enough information about the diseases that can be prevented by vaccinations	29,1 (591)	48,2 (980)	15,5 (314)	2,6 (53)	4,6 (94)
M14_1_7 Minulla on tarpeeksi tietoa rokotteista I have enough information about vaccines	22,0 (448)	48,3 (982)	18,8 (383)	6,2 (126)	4,6 (94)
M14_1_13 Asioidessani terveydenhuollossa saan mielestäni riittävästi tietoa rokotuksista	25,3 (515)	37,6 (764)	20,8 (423)	8,5 (173)	7,8 (158)
M14_1_14 Viranomaiset tarjoavat riittävästi tietoa rokotuksista	21,4 (435)	39,8 (810)	23,0 (467)	9,9 (200)	6,0 (121)
M14_1_8	3,6 (73)	8,4 (172)	14,9 (304)	67,6 (1375)	5,4 (109)

Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023	Täysin samaa mieltä I fully agree % (n)	Jokseenkin samaa mieltä I partly agree % (n)	Jokseenkin eri mieltä I partly disagree % (n)	Täysin eri mieltä I fully disagree % (n)	En osaa sanoa I don't know % (n)
Rokottaminen on ristiriidassa ajatusmaailmani kanssa Vaccinating contradicts with my way of thinking					
M14_1_9 Rokotusvastaisuus on iso ongelma Suomessa The anti-vax movement is a big problem in Finland	16,1 (328)	37,0 (752)	27,4 (557)	8,5 (172)	11,1 (225)
M14_1_10 Media käsittelee rokottamiseen ja rokotteisiin liittyviä aiheita vastuullisesti The media treats issues around vaccinating and vaccinations responsibly	11,5 (235)	41,5 (845)	23,9 (486)	9,0 (183)	14,0 (285)

* Väittämä vain niille, jotka olivat vastanneet M14_1_5 väittämään jokseenkin samaa mieltä, jokseenkin eri mieltä tai täysin eri mieltä.

M15 LÄÄKKEET JA YMPÄRISTÖ

Seuraavat väittämät liittyvät lääkkeisiin ja ympäristöön. Vastaathan jokaiseen väittämään. (n = 2 033)

Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023	Täysin samaa mieltä I fully agree % (n)	Jokseenkin samaa mieltä I partly agree % (n)	Jokseenkin eri mieltä I partly disagree % (n)	Täysin eri mieltä I fully disagree % (n)	En osaa sanoa I don't know % (n)
M15_1_1 Lääkkeet päätyvät ympäristöön mielestäni pääasiassa ihmisten lääkkeiden käytön seurauksena	22,8 (464)	51,0 (1036)	11,0 (224)	1,8 (37)	13,4 (272)
M15_1_2 Lääkkeet päätyvät ympäristöön mielestäni pääasiassa lääketeollisuuden jätevesistä	5,8 (119)	33,5 (680)	28,2 (573)	6,5 (132)	26,0 (529)
M15_1_3 Suomen vesistöissä on mitattavissa olevia lääkeainepitoisuuksia	22,8 (464)	33,6 (683)	9,3 (189)	3,5 (72)	30,7 (624)
M15_1_4 Käyttämättä jääneet ja vanhentuneet lääkkeet soveltuvat mielestäni hävitettäväksi sekajätteissä	2,2 (45)	6,1 (124)	13,7 (279)	70,9 (1441)	7,1 (144)
M15_1_5 Lääkeainejäämät luonnossa aiheuttavat mielestäni riskin ympäristölle	36,2 (735)	41,2 (838)	7,8 (159)	2,6 (53)	12,2 (248)
M15_1_7 Koen tarvitsevani lisää tietoa lääkkeiden ympäristövaikutuksista	13,4 (272)	37,1 (755)	24,5 (498)	13,2 (267)	11,8 (241)
M15_1_8 Olen huolissani lääkkeiden mahdollisista ympäristövaikutuksista	17,1 (347)	40,1 (815)	21,2 (432)	9,4 (191)	12,2 (248)
M15_1_10 Lääkäri tulisi mahdollisuuksien mukaan huomioida reseptilääkkeiden ympäristövaikutukset	12,2 (247)	32,7 (665)	20,9 (424)	14,7 (299)	19,5 (397)
M15_1_11 Minulle on tärkeää, että voin kierrättää lääkkeiden pakkausmateriaalit (ulko- ja sisäpakkaukset) asianmukaisesti	42,7 (868)	35,7 (725)	11,0 (225)	5,0 (102)	5,6 (114)
M15_1_12 Minulle on tärkeää, että tiedän lääkeyrityksen toimivan ympäristöstävällisesti ja	31,3 (636)	41,8 (850)	10,9 (222)	5,7 (115)	10,3 (210)

Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023	Täysin samaa mieltä I fully agree % (n)	Jokseenkin samaa mieltä I partly agree % (n)	Jokseenkin eri mieltä I partly disagree % (n)	Täysin eri mieltä I fully disagree % (n)	En osaa sanoa I don't know % (n)
kestävän kehityksen edellytysten mukaisesti					

M17 HOITOON SITOUTUMINEN

M17_1 Kuinka tarpeelliseksi koet pitkäaikaislääkityksesi? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
0 Minulla ei ole käytössä pitkäaikaislääkitystä	30,9 (629)
1 Erittäin tarpeelliseksi	45,4 (923)
2 Melko tarpeelliseksi	17,1 (348)
3 Melko tarpeettomaksi	1,5 (30)
4 Tarpeettomaksi	1,1 (22)
5 En osaa sanoa	4,0 (81)

M17_2 Onko sinulla jäänyt pitkäaikaissairautesi lääke ottamatta vahingossa tai tarkoituksella viimeisen kuukauden aikana? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
0 Minulla ei ole käytössä pitkäaikaislääkitystä	31,5 (640)
1 Ei ole	39,1 (794)
2 Kyllä, toisinaan	25,1 (511)
3 Kyllä, usein	2,0 (42)
4 En muista	2,3 (47)

M13_3 Käytätkö lääkkeiden ottamisen muistamiseen jotain apukeinoja? Voit valita useita vaihtoehtoja. (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
0 Minulla ei ole säännöllistä lääkitystä	30,8 (626)
1 Lääkkeen oton yhdistäminen johonkin rutiiniin (esimerkiksi aamupala, hampaiden pesu, tietty tv- tai radio-ohjelma)	31,6 (643)
2 Lääkkeen pitäminen esillä tai tietyssä paikassa	26,5 (538)
3 Dosetti tai jokin muu annostelija	19,8 (403)
4 Jokin muistutus (esimerkiksi puhelimen herätys, muistilappu)	6,6 (134)
5 Puhelimessa oleva sovellus	1,8 (36)
6 Joku muu huolehtii, että otan lääkkeeni	1,0 (20)
7 Jokin muu apukeino	1,6 (33)
8 En käytä mitään apukeinoja	15,5 (314)

M17_4 Oletko koskaan jättänyt aloittamatta jonkin reseptilääkkeen käyttöä? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
1 En	60,2 (1225)
2 Kyllä	35,1 (714)
3 En osaa sanoa	4,6 (94)

M17_5 Oletko koskaan lopettanut pitkäaikaissairautesi lääkettä kertomatta siitä lääkärille? (n = 2 033)

Vastausvaihtoehdot Alternative answers	Lääkebarometri 2023 Medicines Barometer 2023 % (n)
0 En ole käyttänyt pitkäaikaislääkitystä	26,6 (541)
1 En	55,0 (1117)
2 Kyllä	16,3 (331)
3 En osaa sanoa	4,4 (2,1)

The logo for Fimea, the Finnish Medicines Agency. It features the word "fimea" in a lowercase, blue, sans-serif font. A small pink horizontal bar is positioned above the letter 'i'.

ISBN 978-952-7299-62-3

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus
Säkerhets- och utvecklingscentret
för läkemedelsområdet
Finnish Medicines Agency